Modern vonalak, tarka színek. Tessék, lehet választani!

Iván Gizella köpenyterveit az erőteljes színek jellemzik

Navratil Zsuzsanna a fiúk számára is küldött javaslatot

Gönczy Ágnes orosz stílusú köpenyeket rajzolt

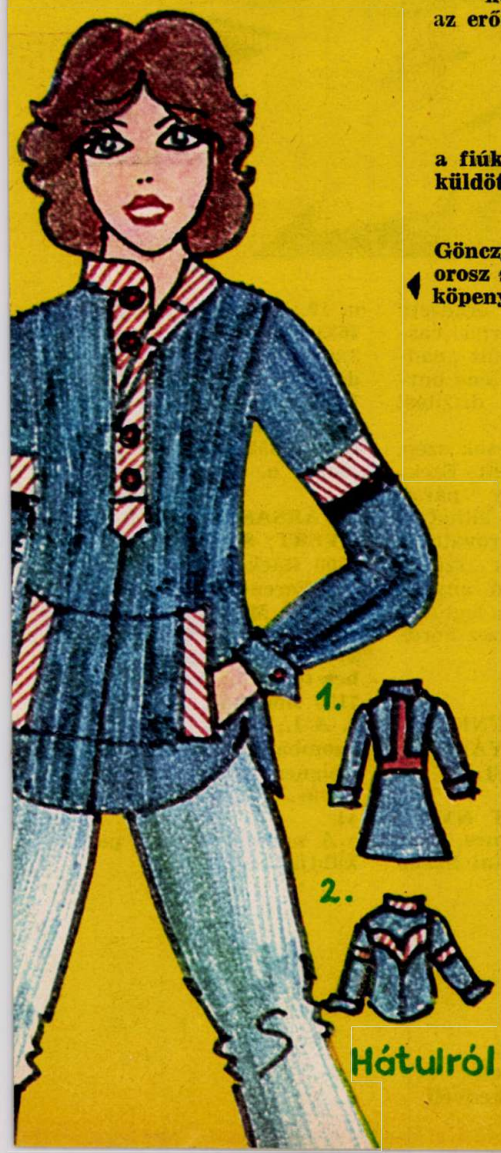

KÖPENYT TERVEZTÜNK

Ami igaz, az igaz, sokan szeretnének változtatni az iskolai köpenydivaton. Elsősorban ők kapcsolódtak be szerkesztőségünk és a Skála Áruház közös pályázatába!

A tervek, pályamunkák értékelését a Skála KISZ-esei végezték, s ahogy mondják, volt egy jó, vidám délutánjuk. Csodálkoztak, hogy milyen ügyesek, ötletesek a gyerekek! És milyen bátrak!

No igen, néha túlságosan is bátrak. Egynéhányan olyan köpenyt terveztek, hogy akár csárdáskirálynőnek is mehet, aki felveszi. Csupa fodor, ránc, csipke, bokáig... Egy kislány — aki azt panaszolta, hogy neki folyton melege van az iskolában — derékig szabott nyakkivágást tervezett a köpenyre. Nem mondom, ha az iskolapadból egyenesen a strandra megy — hát üsse kő azt a nyakkivágást! Egy másik tervező olyan kenguruszabású köpenyt képzelt el, amelynek olyan kapucnija van, hogy szorosan betakarja a fülét. Talán nem szereti hallani, amikor a tanár azt mondja: „A füleden ülsz, kislányom?"

Dolgozik a zsüri. Mennyi ötlet, érdekesség!

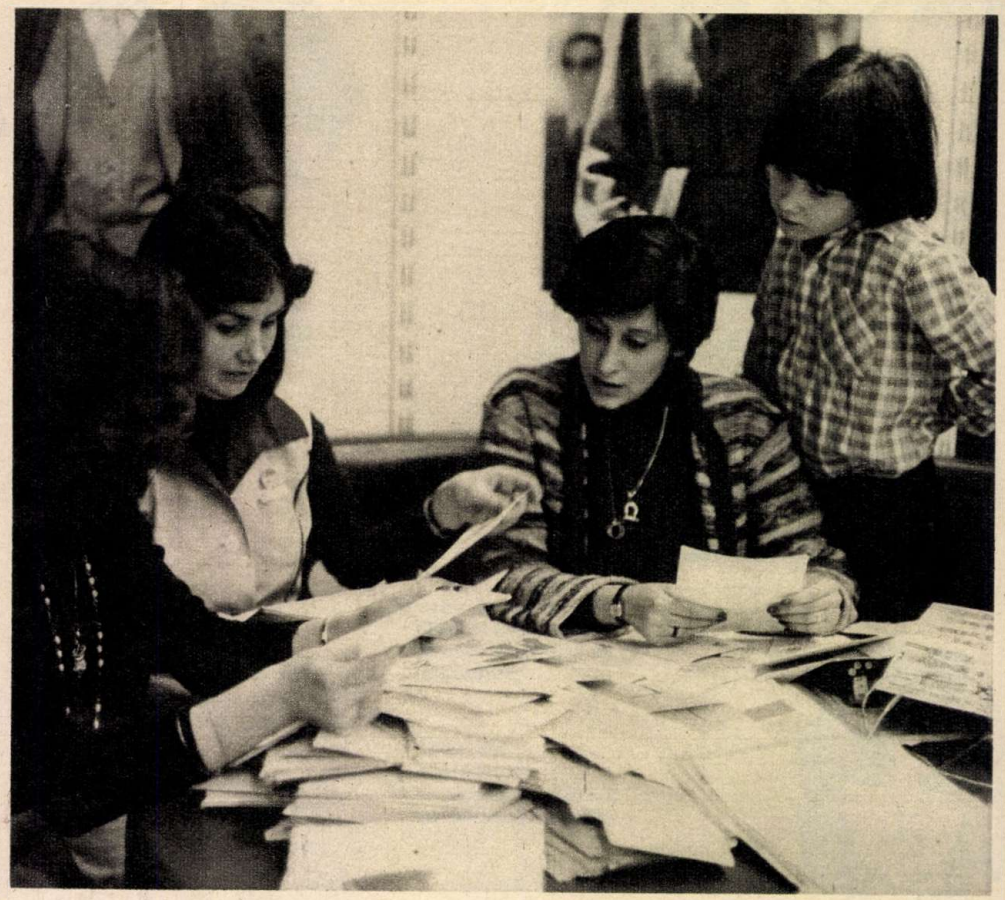

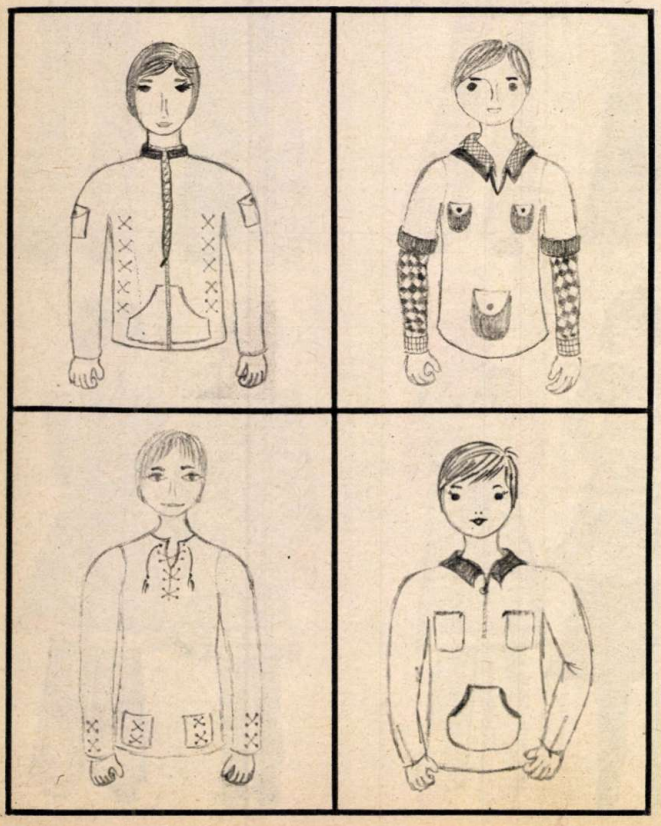

Olyan rajz is érkezett, amely szerint barna vastag anyagból készült „nadrágkosztümbe" kellene burkolóznunk. Semmi díszítés! No nem!

Szerencsére sok-sok szép, ízléses terv érkezett. Ezekből közlünk egy párat. Majd a többit is láthatjátok a Csevegő rovatban. Ezek a köpenyek színes, könnyen kezelhető anyagból készülhetnek és legtöbbjük farmernadrághoz hordható, félhosszú.

A TERVEZZÜNK KÖPENYT PÁLYÁZAT NYERTESEI:

SKÁLA-TRIKÓT NYERTEK: Gönczy Ágnes, 4028 Debrecen, Gáborjáni Szabó u. 19.; Navratil Zsuzsanna, 7633 Pécs, Jedlik Ányos u. 3/a; Iván Gizella, 1144 Budapest, Zsálya u. 53—55.; Mészáros Mária, 4231 Bököny, József A. u. 20.; Papp Csaba, 3526 Miskolc I., Pozsonyi u. 86.

TÁRSASJÁTÉKOT NYERT: Szentirmai Anikó, 2300 Ráckeve, Engels F. u. 26.; Ferencsik Mónika, 2651 Rétság, Mikszáth K. u. 23.; Kubák Edit és Kubák Zsolt, 3770 Sajószentpéter, Erzsébet telep 7.; Vercse Ágnes, 7150 Bonyhád, Perczel kert 9. A/1.; Plánk Tímea, 9700 Szombathely, Maros u. 8.; Deigner Edina, 7200 Dombóvár, Népköztársaság u. 44.

A nyereményeket postán küldjük el.

Kubák Edit és Zsolt csak a félköpenyt kedveli

Szülőföld expedíció

A „Falukrónika" szerint községünket hét halászcsalád alapította. Nagy változás csak a felszabadulás után következett be.

Iparunk is fejlődésnek indult. A közeli városok vállalatai fióküzemeket hoztak létre. A Szegedi Konzervgyár kihelyezett egy telepet, ahol zöldség és gyümölcs feldolgozással foglalkoznak. A hódmezővásárhelyi Fémipari Vállalat üzemegységében fémgarázsok, hordók és kuktafedők készülnek. A Bőrdíszműipari Vállalat futballabdát és táskákat készít. A Szegedi Sütőipari Vállalat helyi sütödéjében olyan finom kenyeret sütnek, hogy sokasok kilométerről eljönnek érte.

Falunk szülötte Dr. Korom Mihály igazságügyi miniszter, akire nemcsak azért vagyunk büszkék, mert ünnepségeinkre ellátogat, hanem azért is, mert sosem mulasztja el felkeresni idős tanítóját.

Mucsi Flóra Mindszent

KÉTNYELVŰ FELIRATOK

Az én falumat magyar és szlovák lakosok lakják. Tótkomlós utcáin kétnyelvű feliratok olvashatók, de a lakosság érzelmeiben, akaratában, községszeretetében egy. A mi falunk lakóinak száma nem csökken. A szakmunkások, a mezőgazdasági iskolát végzettek, a diplomások visszajönnek, itt élnek és dolgoznak. Községünk neves szülötte Jankó János festő és rajzoló, valamint karikaturista. Nevének iskola és utca állít emléket. Ma a kis nádfedeles házak helyén modern épületek magasodnak.

Bagi Erzsébet Tótkomlós

dottuk meg. Majd előadtuk műsorunkat. Az eredményhirdetést szorongva vártuk. Első az 1. számú iskola csapata lett. Mi is szép eredménnyel végeztünk.

Marczin Jutka,
Berettyóújfalu

A BELÉPŐ EGY MŰSOR

Iskolánkban lezajlottak a tudományos és technikai szemlék. A mi csapatunk az Orosz nyelv- és irodalombarát című tárgykörből jutott tovább. A városi versenyt iskolánkban rendezték meg. A belépő egy műsor volt. Mi november 7-ével kapcsolatos témát választottunk. A szövegen kívül versek és dalok tették hangulatosabbá műsorunkat. A versenyben szerepelt még idegenvezetői játék, vásárlás, a levelezőtársak bemutatása, különböző ünnepeink ismertetése, beszámoló a hónapokról.

Bikárdi Andrea
Székesfehérvár

VÁLASZT KAPTUNK

A lap 1978. február 16-i száma Faragó György írását közli „Vándordiákok" címmel, amely a főváros elmaradt iskolaépítkezéseinek következtében előállott úttörő-diákvándorlásra hívja fel figyelmünket.

Az OM Terv- és Pénzügyi Főosztálya vezetőjével egyetértésben, a megjelent cikkel kapcsolatosan az alábbiakat közöljük:

Ismeretes, hogy építőipari kapacitás hiánya miatt a beruházások — különösen a járulékos beruházások — kivitelezési ideje elhúzódik. Ebből következik, hogy sok esetben nem készülnek el a kapcsolódó beruházásként épülő iskolák a lakótelepi lakások átadásának időpontjáig. Ezért szükségessé válik, hogy a diákokat átmenetileg lakóhelyüktől távolabbi iskolákban fogadják. A cikkben említett konkrét esetekben is elsősorban a beruházások elhúzódása okozott problémát. Információink szerint az említett kerületekben több iskola átadására került sor az utóbbi hetekben, így ezeken a helyeken a diákok „buszoztatása" megszűnt. Azonban a probléma még nem oldódott meg teljes egészében, sőt, hasonló esetekre számíthatunk a következő tanév kezdetén is.

A cikkben felvetett probléma általános gond. Budapest Főváros Tanácsa és az ÉVM illetékeseinek hathatós intézkedése szükséges ahhoz, hogy a járulékos beruházások időben megvalósulhassanak.

Szabó László
főosztályvezető
Oktatási Minisztérium

*

A szerkesztőség megjegyzése: köszönjük az Oktatási Minisztérium általános iskolai főosztályvezetőjének értékes válaszát. Az iskolaépítkezés területén az elért eredmények mellett valóban adódnak gondok, problémák. A „vándorlás" témáját azonban mi is annyira fontosnak tartjuk, hogy nem vesszük le napirendről, s a közeljövőben ismét foglalkozunk vele.

FIGYELEM!

A Kispesti Textilgyár (1184 Budapest XVIII., Fáy utca 2. sz.) az 1978/79-es tanévre felvesz: fonó szakmunkástanulónak — leányokat, szövő szakmunkástanulónak — — fiúkat és leányokat.

A képzés időtartama: 2 év.

Juttatások:

A tanulók havonta 350—550 Ft tanulmányi ösztöndíjat és 500 Ft különélési pótlékot, valamint az érvényben levő jogszabályokban előírt juttatásokat kapják.

A felvett szakmunkástanulókat kollégiumban helyezzük el.

A szakmunkástanulók havi 95,— Ft ellenében napi háromszori étkezést kapnak, munkaszüneti napokon is.

Jelentkezni lehet a személyzeti oktatási osztályon személyesen vagy írásban szombat kivételével minden nap reggel 7 órától délután 3 óráig.

Telefon: 273-711.

PÁLYAVÁLASZTÓ FIATALOK!

SZAKMUNKÁSTANULÓKAT FELVESZÜNK A KÖVETKEZŐ SZAKMÁKBA:
— KŐMŰVES,
— ÁCS-ÁLLVÁNYOZÓ,
— VAS- és FÉMSZERKEZETI LAKATOS,
— ÉPÜLETASZTALOS,
— VILLANYSZERELŐ,
— VÍZ- és GÁZSZERELŐ,
— KÖZPONTIFŰTÉS-SZERELŐ,
— HIDEG- és MELEGBURKOLÓ,
— SZOBAFESTŐ és MÁZOLÓ —

Tanulónak jelentkezhetnek azok a fiatalok, akik a 14—17. életévüket 1978-ban betöltik és az általánost elvégezték, illetve akik jelenleg a nyolcadik osztály tanulói.
Vidékieknek a tanulmányi időre tanulóotthont, teljes ellátást, tanulmányaikban szakképzett nevelőtanárok felügyeletét és segítségét nyújtjuk.

Igénybevehető rendszeres és kedvezményes hazautazás, munkaruha, nyereségrészesedés, társadalmi ösztöndíj, különböző sportolási, kulturálódási lehetőségek.
Kőműves, ács-állványozó, központifűtés-szerelő, és vízgázszerelő szakmában havonta az alapösztöndíjon felül 250 Ft kiegészítést is adunk.

Személyes és levél útján való érdeklődésre részletesen válaszolunk.

PONTOS CÍMÜNK:
FŐVÁROSI 3. SZ. ÉPÍTŐIPARI VÁLLALAT
szakoktatási csoport,
Lehel út 10/A.
Budapest XIII.,
Telefon: 409-545

Az általános iskola 8. osztályát végző fiúk figyelem!

Szeretettel vár benneteket a **MAGYAR HAJÓ- ÉS DARUGYÁR.**
— Öntő — gépi forgácsoló — csőszerelő — villanyszerelő — szerkezeti lakatos — gépszerelő — hegesztő — fényező-mázoló — asztalos — ács szakmákban továbbtanulásotokról gondoskodik.

JUTTATÁSOK: kedvezményes étkeztetés — munkaruha — tisztálkodószerek — társadalmi tanulmányi ösztöndíj 250—500 Ft-ig — elhelyezkedés kollégiumban.
Képzés a vállalat korszerű tanműhelyeiben folyik.
A sikeres szakmunkásvizsga után pályakezdéshez 1500—2000 Ft előleget fizetünk, a besorolástól függően.
Elhelyezés az újonnan épült munkásszállóban.
Szakközépiskolában továbbtanulási lehetőség van.
JELENTKEZÉSI MÓD:
a választott szakmát az általános iskolai jelentkezési lapon kell feltüntetni, illetve a megadott címeken személyesen közölni.

MAGYAR HAJÓ- ÉS DARUGYÁR
oktatási osztály
Budapest XIII., Váci út 202.

MHD BALATONFÜREDI GYÁREGYSÉG
személyzeti és oktatási osztály

MHD TISZAFÜREDI GYÁREGYSÉG
személyzeti és oktatási osztály

MHD VÁCI GYÁREGYSÉG
személyzeti és oktatási osztály

RAHAN — a fejszék erdejében 6.

FIATALOK JELENTKEZÉSÉT VÁRJUK ÉLELMISZER-ELADÓ SZAKMUNKÁSTANULÓNAK az 1978—79-es tanévre!

Tanulóink a következő szociális juttatásokban részesülnek: társadalmi ösztöndíj, munkaruha, ebédhozzájárulás, kedvezményes üdültetés, bejárók részére utazási költségtérítés.
Vidéki tanulók az albérleti díjhoz hozzájárulást kapnak.

Érdeklődés és részletes felvilágosítás:
ZÖLDÉRT VÁLLALAT, **1453 Budapest, Nagyvásártelep, személyzeti és oktatási főosztály, II. emelet.**

Megközelíthető: a Boráros térről a 2-es villamossal a végállomásig, onnan a 79-es jelzésű autóbusszal egy megálló.

ZÖLDÉRT

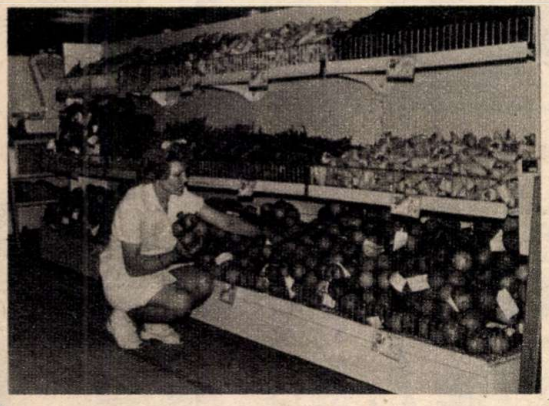

JÓ KERESETI LEHETŐSÉGET NYÚJTÓ SZAKMÁT AJÁNLUNK FIÚKNAK!

A Budaprint Pamutnyomó Vállalat felvesz általános iskolát végzett fiúkat 16 éves korig

TEXTILNYOMÓ SZAKMUNKÁSTANULÓNAK.

A tanulmányi ösztöndíjon (160—600 Ft) felül a vidékiek havi 500 Ft különélési pótlékot, a budapestiek havi 450 Ft társadalmi ösztöndíjat kapnak.

Vidéki tanulóinkat kollégiumban helyezzük el.

Elsőéves tanulóink 1500 Ft értékű ruházkodási segélyt kapnak. Tankönyvről az iskola, tanszerről, munkaruháról a vállalat gondoskodik.

Az elméleti oktatás Budapest legkorszerűbb szakmunkásképző intézetében, a gyakorlati oktatás a vállalat gyáraiban folyik.

Jó tanulóink továbbtanulását támogatjuk!

BUDAPRINT BUDAPEST

Jelentkezni lehet: A Pamutnyomóipari Vállalat személyzeti és oktatási főosztályán, 1036 Budapest III., Fényes Adolf u. 19—21. Telefon: 687-834.

FIGYELEM!

A 14. életévet betöltött és általános iskolát végzett lányokat **szövőnek,**

fiúkat

villanyszerelő, forgácsoló, szerkezeti lakatos

szakmákra beiskolázunk szakmunkástanulónak.

JUTTATÁSOK:

500 Ft társadalmi, ezen kívül a tanulmányi eredménytől függően 410—620 Ft tanulmányi ösztöndíj.

Ingyen munkaruhát, iskolaköpenyt és füzetcsomagot adunk. Elhelyezés kollégiumban, ahol az ellátás térítésmentes.
Az iskolában és üzemi gyakorlat idejére a gyárban díjtalan ebédet adunk.

A szakmunkás vizsga letétele után a kereseti lehetőség: 2600—4000 Ft. A továbbtanulást támogatjuk.

Évente egyszer kedvezményes vásárlás a vállalat termékeiből. Jelentkezni lehet személyesen szombat kivételével bármely munkanapon 8-tól 15 óráig.

Levélre részletes tájékoztatást küldünk.

Cím: PATEX Angyalföldi Szövőgyár személyzeti osztály 1135 Budapest, Fáy u. 81—83.

PAMUTTEXTILMŰVEK · PATEX · BUDAPEST

KÍVÁNCSI SÉTA

A felhívásban ez állt: „Hozzatok magatokkal íróeszközt, jegyzetfüzetet, térképet, s a kerületünkre vonatkozó könyvet, valamint személyenként egy bögrét."

Azon a szombat délutánon csaknem százan szorongtak az úttörők a budapesti VII. kerületi úttörőelnökség nagytermében. A találkozón szót kapott dr. Légrádi Dezső bácsi, a Hazafias Népfront VII. kerületi helytörténeti-honismereti bizottságának vezetője. Tökéletes csönd lett a teremben, amikor Dezső bácsi arról beszélt, sok százszor elmennek a gyerekek egy-egy olyan épület előtt, amelynek homlokzatán emléktábla díszeleg, olyan szobrok előtt, amelyekről tudomást sem szereznek, olyan intézmények mentén, amelyek országos hírűek, s azt sem tudják a gyerekek, hogy egyáltalán léteznek azok. Ezért rendezték meg a helytörténeti és városismereti sétát. A művelt ember fogalmához szűkebb hazájának, lakóhelyének, kerületének alapos ismerete is hozzátartozik.

Azon a szombaton az Erzsébetvárosban mindenütt jegyzetelő, fényképes könyvekben lapozgató és térképeket kémlelő úttörőket és KISZ-eseket lehetett látni. Megszólították a járókelőket, az erzsébetvárosi „őslakókat", hogy bővebb felvilágosítást kérjenek egy-egy emléktábla, szobor, műemlék, középület eredetéről, sorsáról, illetve rendeltetéséről. Másfél óra múlva – ez volt az utolsó határidő – minden csapat visszatért az indulási állomásra. Nem is akadt egyetlen csapat sem, amely lerövidítette volna az utat.

Az volt a cél, hogy az úttörők felhasználják a KISZ-esek tapasztalatait, szélesebb látókörüket, s hogy az úttörők bebizonyítsák jó megfigyelőképességüket, éleslátásukat, talpraesettségüket. S együtt több információt szerezzenek Budapest VII. kerületéről.

Amilyen csönd volt az eligazítás idején, olyan lárma a visszaérkezés után. Itt ismét találkoztak a régi ismerősök, a 3114. sz. Rózsa Ferenc, a 3134. sz. Petőfi Sándor, az 518. sz. Hámán Kató, az 5553. sz. Ságvári Endre és a többi VII. kerületi úttörőcsapat.

Aztán a bögrék is előkerültek. A figyelmes rendezőség szamovárban főtt teával vendégelte meg a résztvevőket.

Kép és szöveg: Székely Tamás

A világ sportjának történetében 1952 nevezetes dátum. Nemcsak azért, mert ebben az évben olimpiát rendeztek Helsinkiben, hanem azért is, mert a szovjet sport ekkor mutatkozott be a háború után elsőízben a nemzetközi porondon.

Ma már az a helyzet, hogy valamire való világverseny egyszerűen elképzelhetetlen a hatalmas szocialista ország részvétele nélkül. Dőreség lenne azzal próbálkozni, hogy akár csak legkiemelkedőbb klasszisaikat felsoroljuk, az egykori tornász Borisz Sahlintól és Larissza Latynyinától sok-sok név kerülne a listára Vaszilij Alekszejevig és Tatjána Kazankináig. Tulajdonképpen e folyamatosság titkába pillantunk be képeink segítségével. A Szovjetunióban minden harmadik gyerek sportol, a kifejezett élsport utánpótlását pedig több mint 5500 sportiskola biztosítja.

ÖRÖKÖSÖK

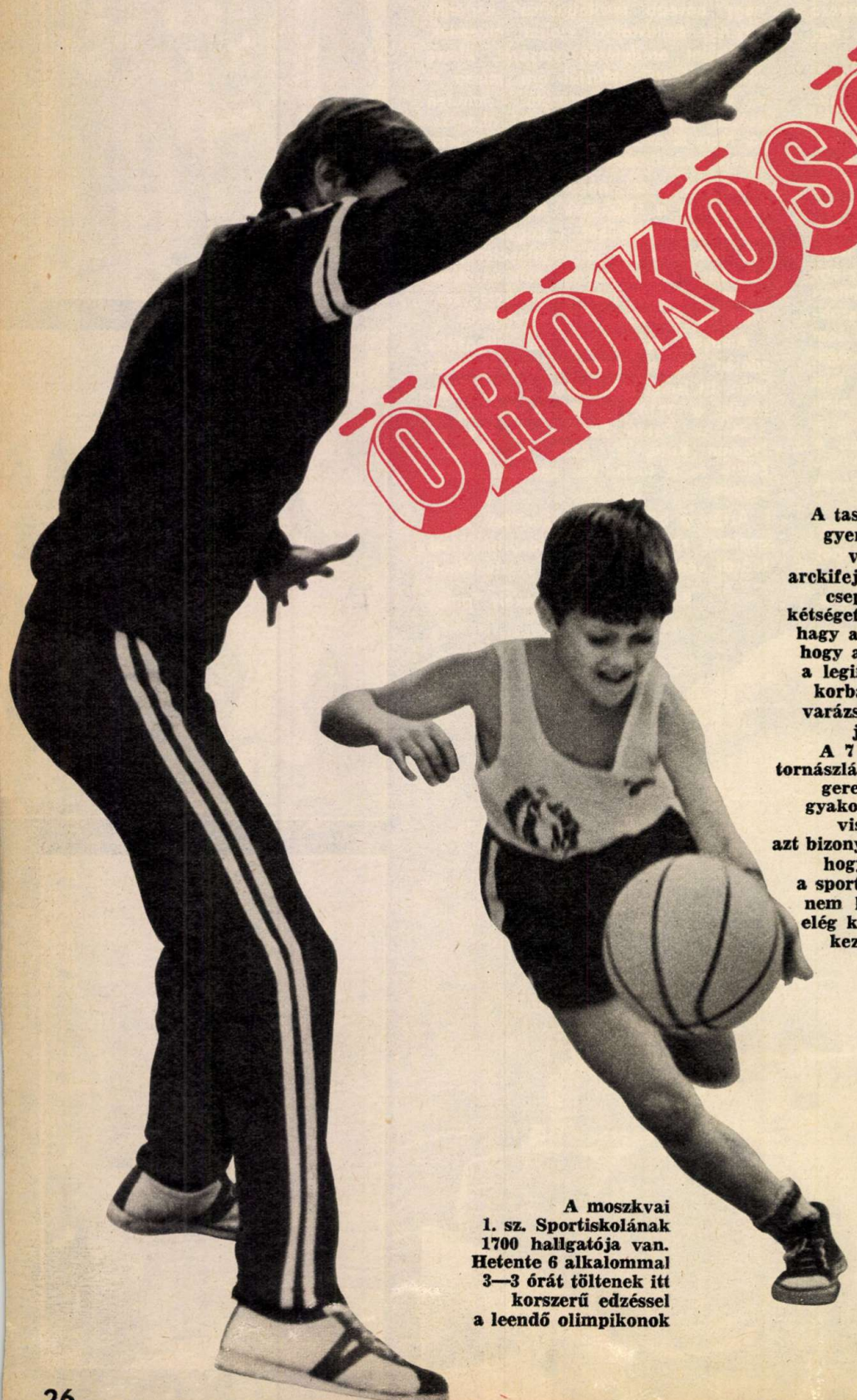

A moszkvai 1. sz. Sportiskolának 1700 hallgatója van. Hetente 6 alkalommal 3—3 órát töltenek itt korszerű edzéssel a leendő olimpikonok

A taskenti gyerekek vidám arckifejezése cseppnyi kétséget sem hagy afelől, hogy a foci a legifjabb korban is varázslatos játék.

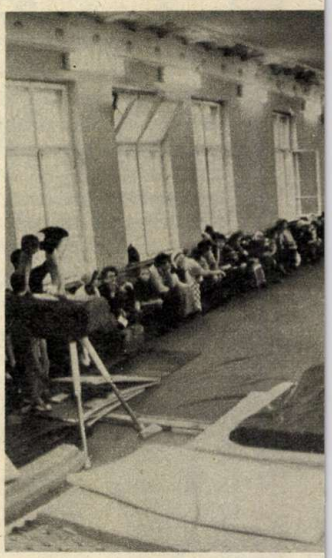

A 7 éves tornászlányok gerendagyakorlata viszont azt bizonyítja, hogy ezt a sportágat nem lehet elég korán kezdeni

sítja. Ezekből a számokból két dolog következik egészen törvényszerű módon. 1: A sportoló tömegek között mindenképpen tűnnek fel tehetségek, és 2: számukra minden feltétel adott, hogy tudásukat kibontakoztassák.

Hogy méltók legyenek az elődök gazdag örökségére.

FOTÓ: APN

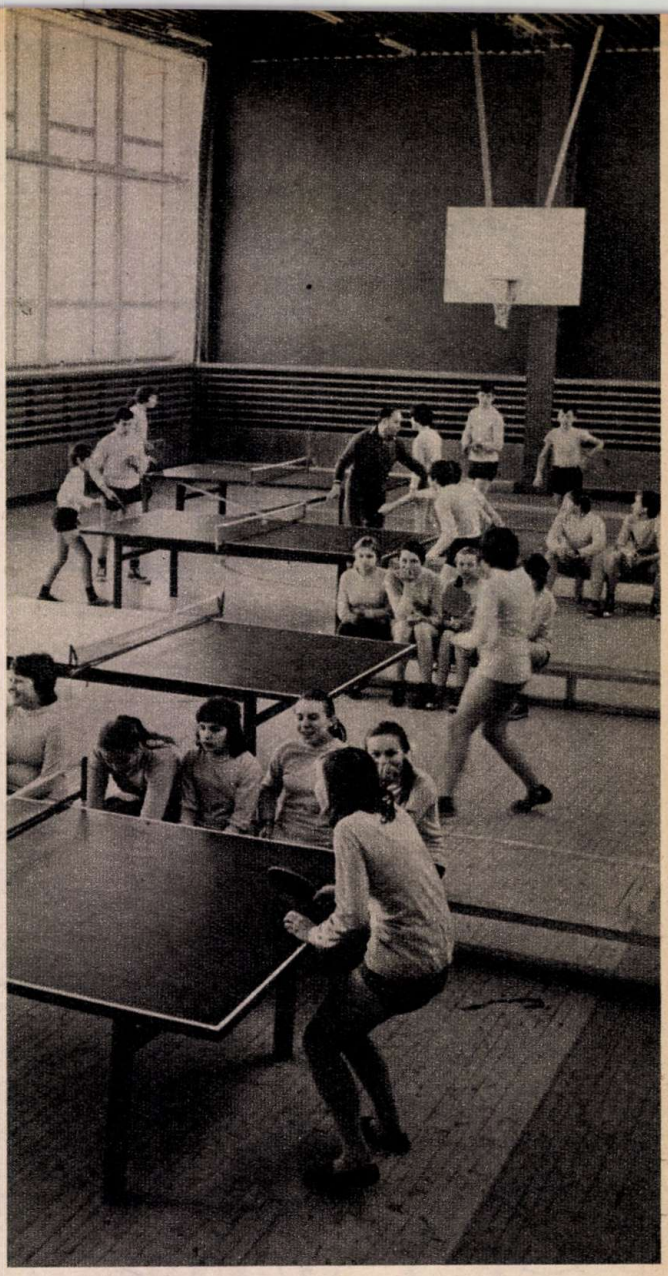

Asztalitenisz-verseny a ljuberecki iskola tornatermében, a ringben pedig tadzsik gyerekek ismerkednek az ökölvívással

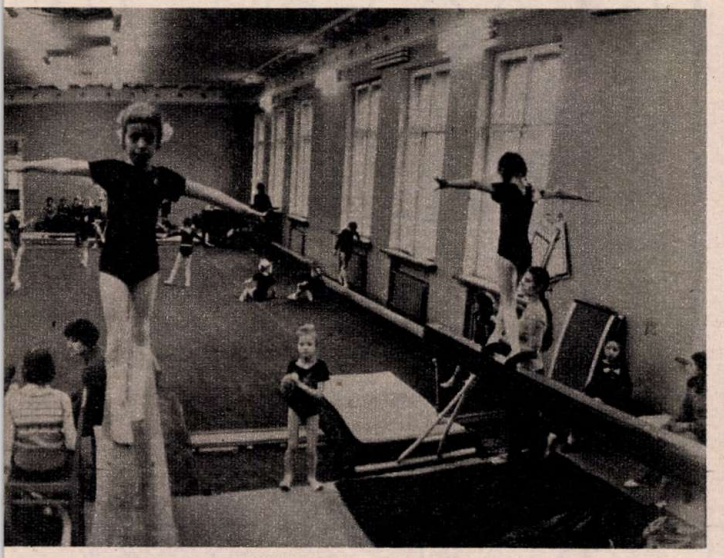

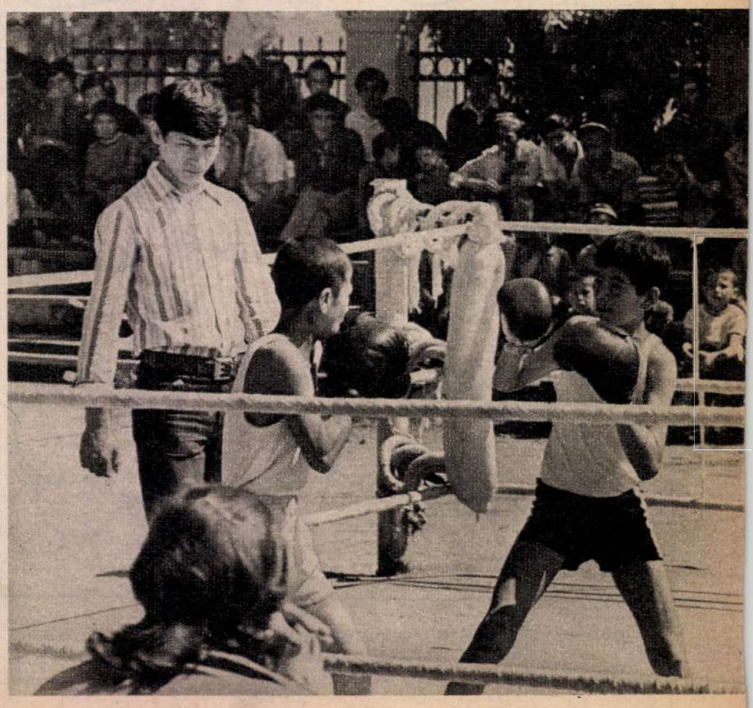

TÖPRENGŐ

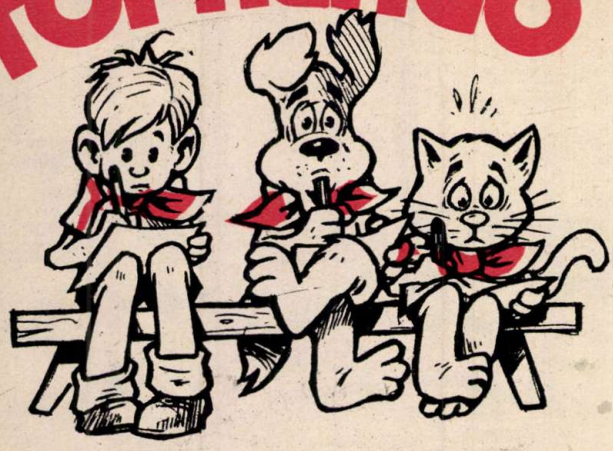

A rejtvények megfejtéseit postai levelezőlapon küldd be. Ha csak két rejtvényt tudsz megfejteni, s azok jók, már részt vehetsz a heti jutalomsorsoláson. Húsz könyvutalványt sorsolunk ki a helyes megfejtést beküldők között.

Beküldési határidő: április 24.

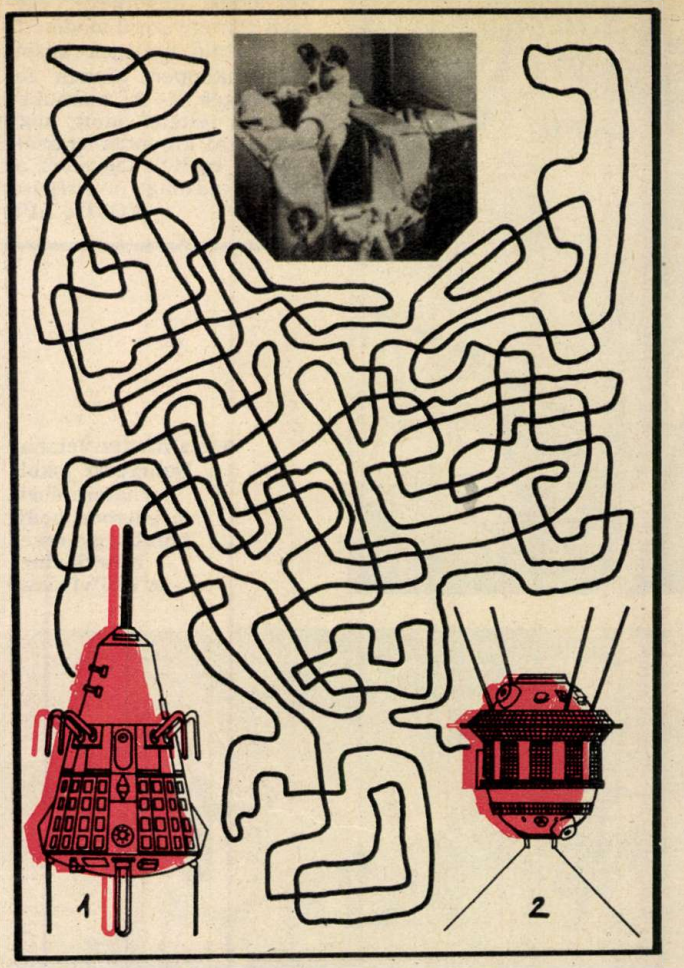

MELYIK űrkabinnal utazott Lajos? Könnyen megtudod, ha megkeresed az utat a kutyától a szputnyikokig.

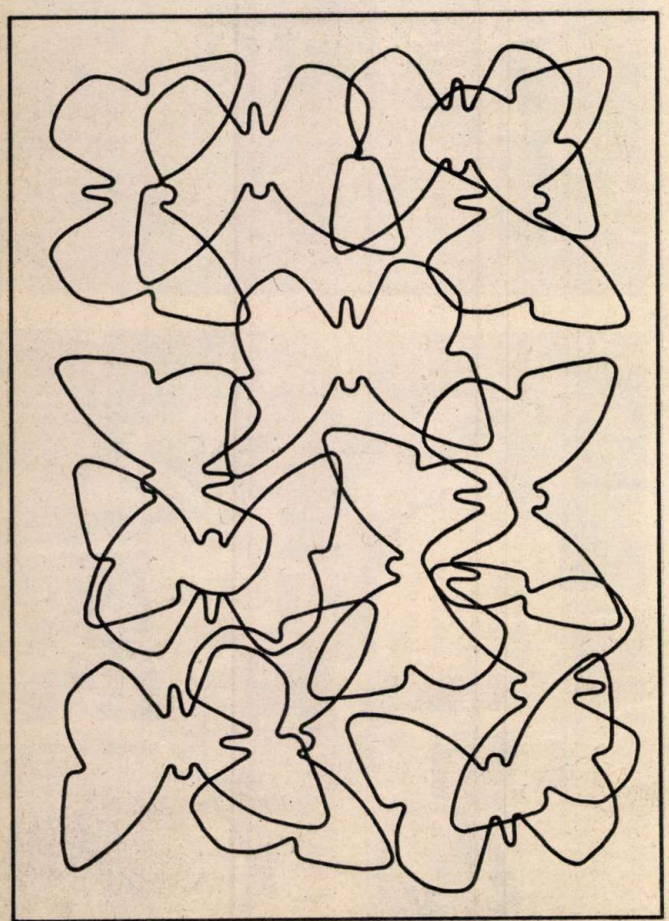

HÁNY LEPKE körvonalát tudod megszámolni a rajzon? Ha elakadsz, használj különböző színes ceruzákat. Ezekkel különböző színűre satírozd az egyes szárnyfelületeket.

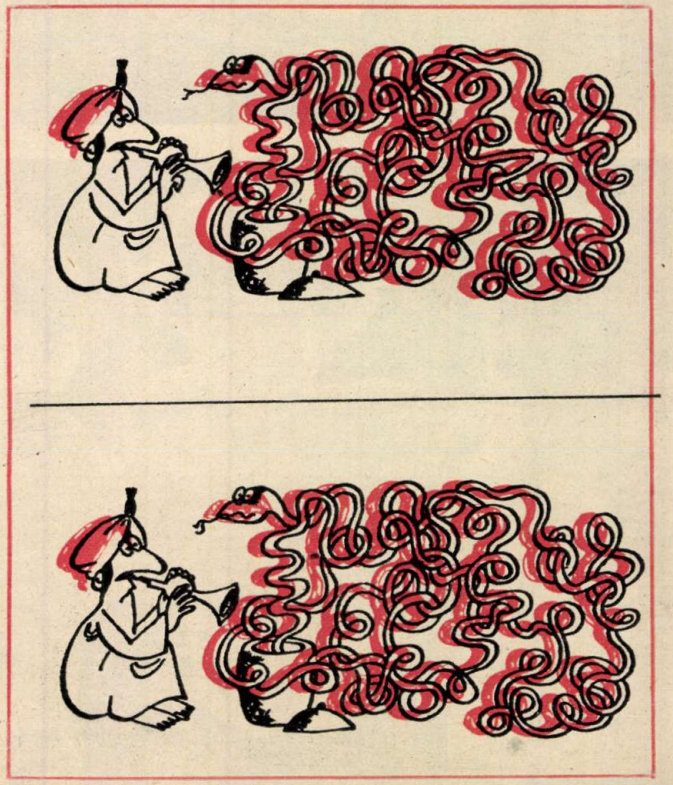

TALÁLJ legalább 2 különbséget a két rajz között. Akkor már jó megfigyelőnek számítasz. Segítségül egy darabka másolópapírt használj, s rajzold át az egyes hurkokat.

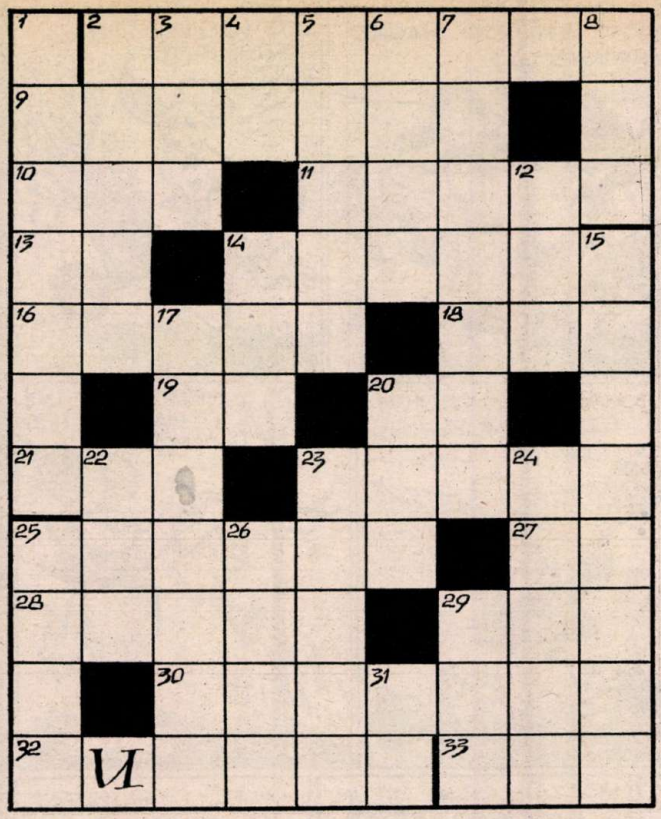

REJTVÉNYÜNK fő soraiba néhány tavasszal nyíló virágot „ültettünk be".

VÍZSZINTES: 2. Kora tavasszal nyíló, sárga virágú, évelő virág. 9. Szovjet balettművész, Galina Szergejevna, Budapesten is fellépett. 10. Becézett női név. 11. ASZSZK a Szovjetunióban, fővárosa Kazany. 13. Lám. 14. Fonott bevásárló eszköze. 16. Csomagol. 18. Éjjeli szórakozóhely, ahogy külföldön írják. 19. Osztrák és román autók betűjele. 20. Kiejtett betű. 21. Norvég, osztrák és román autók betűjele. 23. Hajnali öt órakor. 25. Fontos helyet tölt be a labdarúgásban, névelővel. 27. Kettősbetű. 28. Magyarország déli részén élő népcsoport. 29. Ősi földművelő eszköz. 30. Friss géz, vatta stb. tétele egy sebre. **32. A boglárkafélék családjába tartozó mérges növény, amelynek kora tavasszal nyíló piros, lilás virága van.** 33. Energia.

FÜGGŐLEGES: 1. Nagy, kehely alakú, piros, sárga, fehér vagy tarka virágot hozó, lándzsás levelű dísznövény, tavasszal nyílik. 2. Éghajlat. 3. Egyforma betűk. 4. Néni egynemű betűi. 5. Ül a tyúk a tojásain, tájszóval. 6. Miskolc hegye. 7. Híres magyar színész család. 8. Norvég, spanyol és román autók betűjele. 12. Ellenértéke. 14. A történelem valamely időszaka. **15. Tavasszal nyíló sárga csüngő virágú díszcserje.** 17. Határozott és szókimondó emberre mondják. 20. Hímállat. 22. Régi űrmérték. 23. Sut, de a TV műsorszáma is. 24. A másik szobába hivat. 25. Az iráni uralkodó címe, névelővel. 26. Helység Pest megyében. 29. Régi magyar férfinév. 31. Vigyázó.

Horváth Anna

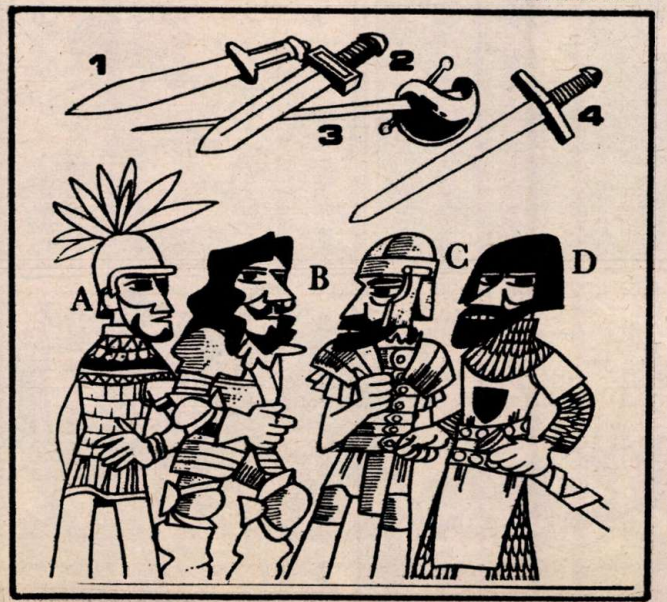

VITÉZ LEGÉNYEK különböző korokból. Fejük felett „lebeg" a kardjuk. De melyik melyiké?

SAKK

3. Palatz F. (1940)

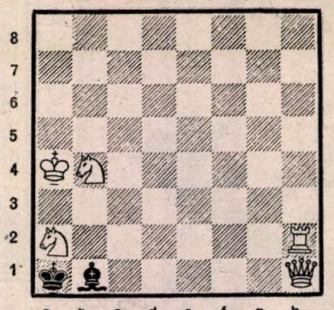

Matt két (2) lépésben

A megoldást egyéb küldeményektől különválasztva, „SAKK" jelzéssel szerkesztőségünk címére kell beküldeni. Elegendő megadni a kulcslépést, vagyis világosnak azon kezdőlépését, amely után a sötét a mattot már nem tudja elhárítani.

A februárban közölt 1. sz. feladvány szerzője a jubiláló Fleck Ferenc nagymester. A megoldás: 1. Vf4-d6! Más lépések nem vezetnek célhoz, tanulságos megkeresni, miért nem?

A kitűzött könyvjutalmak nyertesei: Balogh István, Sajószentpéter, Gojdár Zoltán, Hódmezővásárhely, Hornyák Lajos, Nyíregyháza, Horváth Éva, Miskolc és Virág József, Felsőnyárád. **Földeák Árpád**

CSAK AZ ÉVSZÁMOT KELL TUDNI!: 1. Mikor alakult meg a szovjet úttörőszervezet?

A: 1919 B: 1921 C: 1922

✱

2. Mikor volt a magyar úttörők első országos találkozója?

A: 1955 B: 1957 C: 1959

✱

3. Az NDK úttörőszövetsége mióta viseli az Ernst Thälmann nevet?

A: 1949 B: 1952 C: 1954

✱

4. A csehszlovák úttörők mikor ünnepelték mozgalmuk tizedik születésnapját?

A: 1956 B: 1957 C: 1959

✱

5. Mióta nevezik a leghaladóbb francia gyermekszervezet tagjait Franciaország úttörőinek?

A: 1968 B: 1970 C: 1975

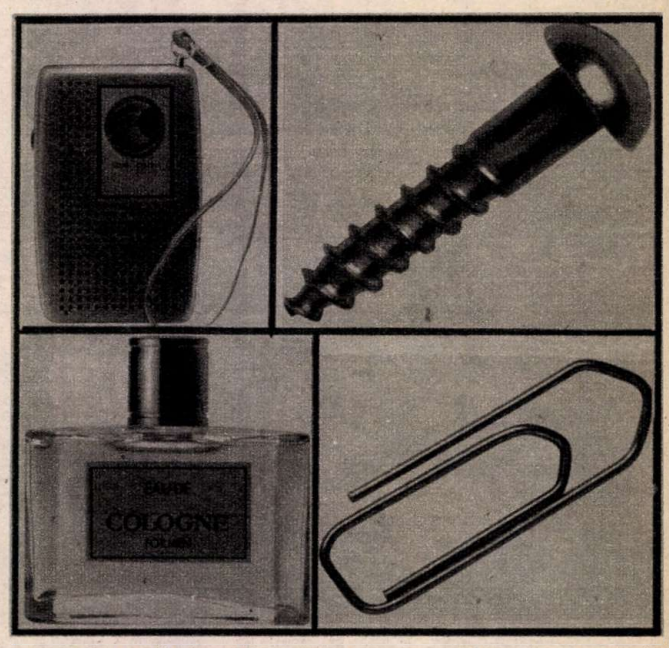

E NÉGY TÁRGYBÓL háromban van valami közös, amely a negyedikben nem található meg. Mi az?

A 11. SZÁMUNK MEGFEJTÉSEI

Keresztrejtvény: Marx Károly, Rottenbiller utcában. MILYEN GÉP?: köszörű, s annak működési elve. VIT: Szófia, Berlin. KÍVÁNCSISKODÁS: A kutyaól és szerszámosláda találkozásánál. VIT-EMBLÉMÁK: – mind a tíz. KETTŐS FELADVÁNY: Fél kukoricacső. MINTA ÁLLATKERT: Teknősbéka, orrszarvú, béka, sas, kakas. HÁROM FOTÓ: Zippzár, villahegy és késelesítő.

Kuki erdősít

RAJZ: DARGAY ATTILA
SZÖVEG: SZIGETI PIROSKA

Mit üzen a Pajtás?

Társadalomkutató munkáról és különböző szaktárgyi versenyekről küldtek kitűnő beszámolót: SEVELLA MÁRIA, RÁCKERESZTÚR; SZABÓ VERONIKA, SZENTES; MÉSZÁROS GABRIELLA, NAGYIGMÁND; ABUCZKY ÉVA, NEKÉZSENY; HERCZOG GÁBOR, SZENTENDRE; BODROGI ORSOLYA, GYÖNGYÖS; GUNGL ANIKÓ, BIKAL; NAGY ANNAMÁRIA, TÁPIÓSZELE; JENESES KATALIN, TÁPIÓSZECSŐ; SZECSKÓ KATALIN, EGER;

CIMEA-karneválról, farsangról és az Ifjú Vöröskeresztesek vetélkedőiről szép levelet küldtek: HEGEDÜS MARGIT, BALÁSTYA; SZABÓ VERONIKA, SZENTES; MADARÁSZ BÉLA, TATA II., CSIZMADIA ÉVA, SZEGED; SEPSI ISTVÁN, SALAMON MÁRIA, TISZAKESZI; PINTÉR JUDIT, MAGYARKESZI; NAGY ANNAMÁRIA, TÁPIÓSZELE;

MISKOLCI SÁNDOR, SZENTES: Tanító nénidnek gratulálunk ahhoz, hogy mindig másik családnál tartjátok az őrsit. Téged a szép beszámolóért dicsérünk.

GRATULÁLUNK: CSONTOS RÓZSÁNAK (MÓRICGÁT) a pályaválasztáshoz. HOLTSUK KATINAK és a RIPORTER ŐRSNEK (Esztergom) az első helyezéshez, BICSKEI BERNADETTNEK és a tornászcsapatnak (RÁCKERESZTÚR) a tornaversenyhez. Ne bántson az egypontos különbség. Eredményesek voltatok, jövőre pedig titeket is képviseljen valaki a pontozásnál, hogy tévedésből senkinek ne írhassanak be egy ponttal kevesebbet. SEVELLA MÁRIÁNAK és testvéreinek (RÁCKERESZTÚR) a székesfehérvári rajzkiállításon nyert jutalomhoz. NAGY ANNAMÁRIÁNAK (TÁPIÓSZELE) és az úttörőtanács tagjainak a tervező munkához.

Beszámolót küldtek: VARGA ZSUZSANNA, SZENTES; GÖBÖLYÖS JÁNOS, SZEGVÁR; LOSONCZI LÁSZLÓ, MISKOLC-EGYETEMVÁROS; MOLNÁR ILDIKÓ, GÖD-FELSŐ; HORVÁTH GABRIELLA, CEGLÉD; CSANÁDI PIROSKA, RUZSA; DICSÓ ERZSÉBET, BORDÁNY; SZIMA ANDREA, ALSÓZSOLCA; PATONAI ERIKA, NAGYIGMÁND; CZÉKMÁN GABRIELLA, HÓDMEZŐVÁSÁRHELY; SZABÓ TÜNDE, PETŐFIBÁNYA; NAGY ÉVA, HANGÁCS; Túlságosan szűkszavúak voltatok. Nem kell terjengősen írni, de a legfontosabbaknak; az esemény egy-két kitűnő szereplőjének a neve, a helyszín, az esemény időpontjának a megjelölése, sőt a ti véleményetek, értékelésetek sem maradhat el a beszámolóból.

VARGA KLÁRA, DEJTÁR; BURIÁN GYÖNGYI, KAJÁSZÓ; A sok helyen ismert játékok leírásának csak akkor van értelme, ha azt is megírjátok, hogy ezeket mikor, milyen alkalmakkor szoktátok játszani.

MAROSVÖLGYI ZSOLT, GALGAMÁCSA; go-cart anyagot tudomásunk szerint nem árulnak. Az alkatrészeket — hozzáértő felnőtt segítségével — próbáljátok beszerezni a különböző használtfém-értékesítő telepeken és a VASÉRT-üzletekben. A keréktárcsát például fémnyomó, (lemezsajtoló) kisiparosnál, esetleg a patronáló üzem segítségével.

PAPP TIBOR, PUSZTASZER; Remélhetőleg ősszel közölhetünk majd olyan tanácsokat, amelyek a havas sportok kedvelői segítik.

SIMON KATALIN, SZEKSZÁRD; LŐRINCZ GABRIELLA, BONYHÁD; Mindkettőtök kérdéseire szívesen adnak választ, további kutatásokban is segítenek a helyi könyvtárak.

AUGUSZT GÁBOR, KAPOSVÁR: Jó a javaslatod! Persze pályázat nélkül is küldhetsz karikatúrákat.

FARKAS ZSOLT, ONGA; **Az Úttörő- és Ifjúsági lapok egy évnél nem régebbi példányait utánvéttel megrendelheted az ILV Propaganda boltjánál. Címük: 1136 Budapest, Fürst Sándor u. 14/b.**

A „VÉGRE SIKER!" jeligéjű levelét íróját kérjük, közölje a címét, és a borítékon újra tüntesse fel a jeligét.

HAJDU ERIKA, MISKOLC; Örülünk, hogy kedveled az irodalmat. Sok szép verset kell meg olvasnod, hogy sorait nyomdaérettekké váljanak.

BEKE LÁSZLÓ, SZANK; Rajzod témája fantasztikus. Képzelőerőben nincs hiány. A kivitelezésen még javítanod kell!

PRIVARICS ZSUZSA, BARCS; Igazán szépen írsz, de remélhetőleg jön a tavasz, s így a hócsata már ó-csata. Április közepéig érdemes beküldeni a tudósításokat. Akkor zárjuk az aranytollas tudósítók pályázatát.

Szerkesztőségi külön dicséretünket küldjük a következőknek: NAGY IBOLYA, SZEGED—TARJÁN; Mert rajával együtt állami gondozottakat segít. FESTŐ ANTAL, PUSZTASZER; Idős ember kerékpárját javította meg. SZABÓ MÓNIKA, TATABÁNYA; CIMEA-rejtvényt szerkesztett. SZABÓ ILDIKÓ, KISTELEK; Rajával együtt harmadikosokat patronál. BESZE JÓZSEF, NÓGRÁDMEGYER; kistestvérét gondozza, oviba viszi, amikor szülei a gyárban és a bányában dolgoznak. ERDŐS ISTVÁN, KURITVÁN; Szép pályára készül, szőlő- és gyümölcs-kertészetre jelentkezett. Őrsével együtt hasznos anyagokat gyűjt. SZÜLŐFÖLDEM címmel aranytollasainknak pályázatot hirdettünk. Következő számunkban közöljük a legjobbak nevét.

A 9. SZÁMUNK NYERTESEI

Arnold Tibor, Noszlopy Krisztina, Budapest; Bajor Zoltán, Hadi Ildikó, Pécs; Bódi Beáta, Gyöngyös; Dér Tamás, Mosonmagyaróvár; Gréczi József, Balatonlelle; Harsányi Terézia, Jászberény; Gusa Károly, Szajk; Kapéri János, Bodroghalom; Németh Éva, Dunaújváros; Nagy Beáta, Szolnok; Sátori Márta, Nagyoroszi; Sebők József, Karcag; Simon János, Nagykanizsa-Palin; Szabó Irén, Szeged; Szendrey Gábor, Dunaújváros; Vanya Tibor, Szécsény; Zólyomi Lívia, Felpéc; Zsebe Erzsébet, Tengelic.

Leveleznénk

ÖTÖDIKESEK BARÁTSÁGÁT VÁRJUK: Suhajda Szilvia, 6221 Akasztó, Petőfi u. 21; Simon Piroska, 5200 Törökszentmiklós, Kelet u. 11; Pósfay Tünde, 6043 Kunbaracs, Kókás 319; Hodola Anikó, 2624 Szokolya, Fő út 61; Magos Tünde, 3421 Mezőnyárád, Kossuth út 12; Rab Róbert, 5000 Szolnok, Várkonyi tér 7; Téli Ilona, 6821 Székkutas, Arany u. 10; Bodnár Gyöngyi, 4060 Balmazújváros, Petőfi u. 27/a;

HATODIKOSOK LEVELEIT VÁRJÁK: Pócs Erzsébet, 3900 Szerencs, Kossuth út 19/E; Németh Márta, 8700 Marcali, Arany u. 21; Zelenák Attila, 3916 Bodrogkeresztúr, Kossuth út 41; Bártfai Ilona, és társai, 3931 Mezőzombor, Ady u. 20; Piskolczi Csilla és Baky Tünde, 2142 Nagytarcsa, Petőfi telep 6/4; Petőfi telep 5/12; Forintos Éva, 8341 Mihályfa, Kossuth u. 126; Vágott Katalin, 5340 Kunhegyes, Árpád krt. 87; Karai Mária és barátnői, 2766 Tápiószele, Bartók u. 49; Veres Erika, 6080 Szabadszállás, Gagarin tér 11/13; Jilling Éva, 7030 Paks, Anna út 13; Bárdos Piroska, 3663 Arló, Ady út 324;

HETEDIKESEK VAGYUNK: Papp Erzsébet, 8400 Ajka, Móra u. 4; Nagy Katalin és társai, 8152 Kőszárhegy, Táncsics u. 5; Gyuricsek Piroska, 9435 Sarród, Ady u. 10; Cserge Ibolya, 8400 Ajka, Móra u. 4; Fekete Erika, 2475 Kápolnásnyék, Vörösmarty u. 8; Becsey Szilvia, 1124 Budapest, Vas G. u. 27; Perényi Erzsébet, és barátnője, 2253 Tápióság, Szentmártonkátai út 705; Kiss Márta, 7900 Szigetvár, Kerecsényi u. 3/6; Major Katalin, 7622 Pécs, Rózsa F. u. 11; Kucsera Tünde, 6500 Baja, Damjanich u. 33; Üveges Ilona, 3778 Varló, Szemere út 19;

NYOLCADIKOSOK ÍRJANAK: Németh Károly, 8596 Pápakovácsi, Fő u. 40; Kincses László, 1163 Budapest, Kolozs köz 7; Renyhárt József, 3881 Abaújszántó, Ady Endre út 7; Kemenczei Mónika, 8739 Nagyszakácsi, Kossuth Lajos út 111; Sándor Erika, 8100 Várpalota, Bartók Béla út 35; Herbók Erika, 1031 Budapest, Péterhegyi dűlő 228/3; Vajda Ildikó, 3200 Gyöngyös, Elmunkás út 20.

PAJTÁS

A MAGYAR ÚTTÖRŐK SZÖVETSÉGÉNEK KÖZPONTI LAPJA

Főszerkesztő: SOMOS ÁGNES

Főszerkesztő-helyettes: FÜLEKI JÁNOS

Kiadja az Ifjúsági Lapkiadó Vállalat

Felelős kiadó: DR. PETRUS GYÖRGY igazgató

Szerkesztőség: 1397 Budapest Jászai Mari tér 5.

Telefon: 321 987, 321 988, 321 989

Postafiók: 1397 Bp. 62. Pf. 508.

Kiadóhivatal: 1065 Budapest, Révay u. 16. Telefon: 116-660

A beküldött kéziratokat és rajzokat nem őrizzük meg és nem küldjük vissza.

Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető a hírlapkézbesítő postahivataloknál, a kézbesítőknél és a Posta Központi Hírlap Irodánál (KHI 1900 Budapest, József nádor tér 1.) közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a KHI 215-96 162 pénzforgalmi jelzőszámra.

Előfizetési díj: Egész évre 72 Ft, I. félévre 40 Ft, II. félévre 32 Ft.

78.0804 Athenaeum Nyomda Kozma utcai üzeme, Budapest Rotációs mélynyomás

Felelős vezető: SOPRONI BÉLA, vezérigazgató

HU ISSN 0030—9583

INDEX: 25 696

Olvasószerkesztő: SZIGETI PIROSKA

Művészeti szerkesztő: CZIFFERSZKY BÉLA, FORRAI JÁNOS

Tördelőszerkesztő: PORKOLÁB CSABA

Fekete Farkas a Kalandok Folyóján I.

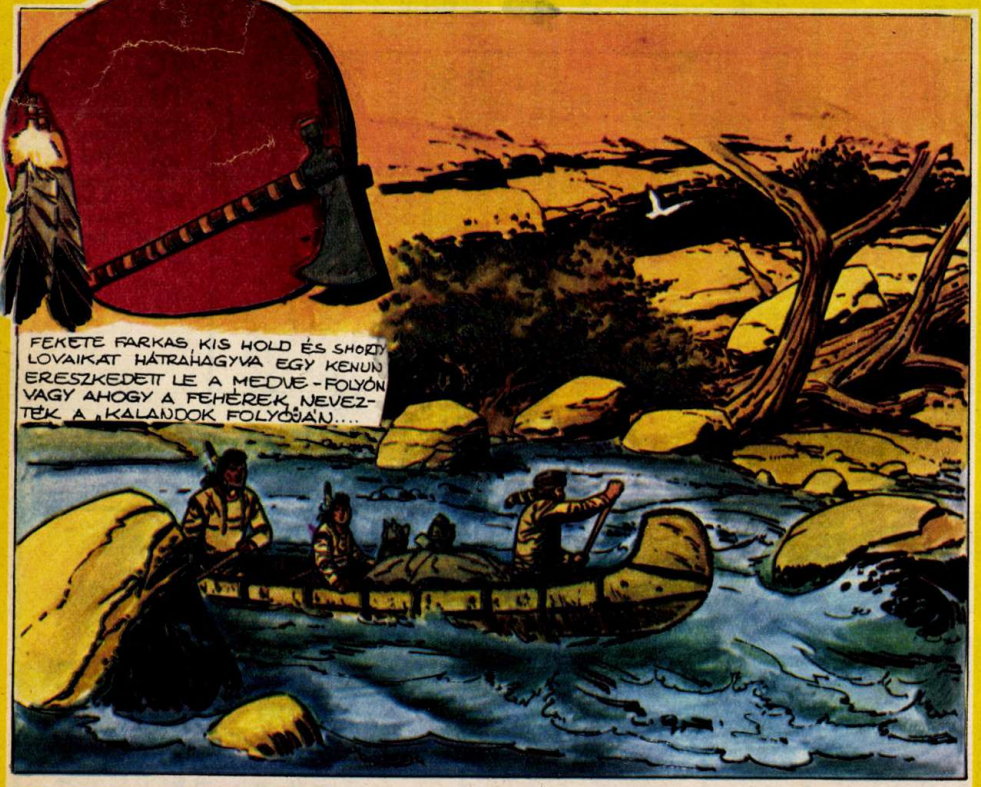

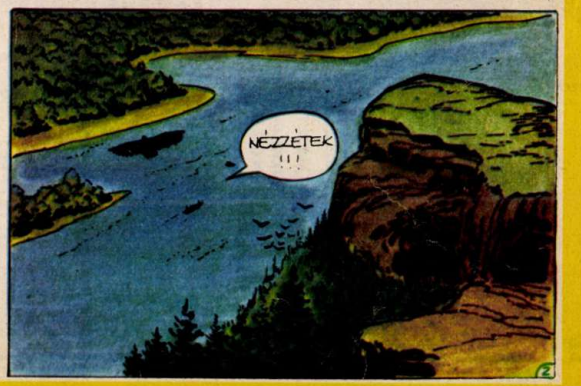

JÓ SÚLYTALANSÁGOT!
A jakabszállási gyerekek igazi „űrhajósedzésen" vehettek részt. Következő számunkban még többet megtudtok róluk.

Fotó: GÁMÁN GÁBOR

78|16
XXXIII. ÉVF. • 1978. ÁPRILIS 20. • ÁRA: 2,- Ft

PAJTÁS

A magyar
űrhajósjelöltek
– családjukkal együtt –
elutaztak
a Szovjetunióba.
Csillagvárosban
készülnek fel
a kozmoszbéli utazásra.
Fotóinkon
az űrhajósjelöltek
munkatársait láthatjátok.

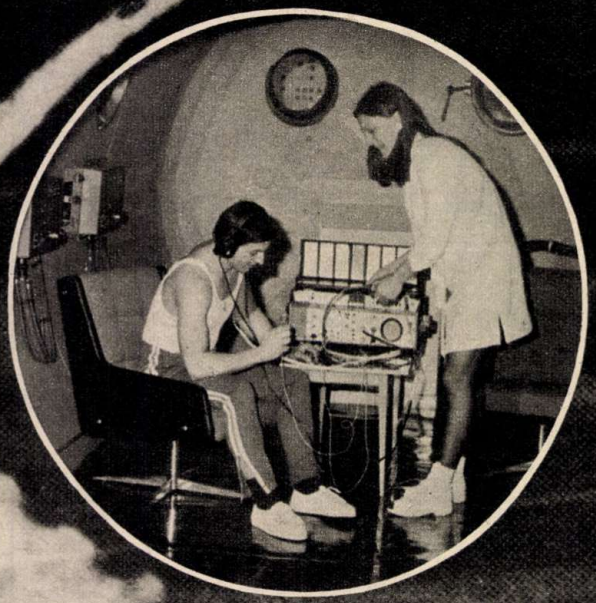

Valamikor – mint ahogy majdnem minden gyerek – arról ábrándozott, hogy valamilyen kapitány vagy pilóta lesz. Az is megfordult a fejében, hogy jó lenne elrepülni a csillagok közé! De akkor még nem gondolta, hogy valóság lesz az álmaiból.

Valóság lett. Talán már másfél év múlva róla beszél majd az egész ország, a nevét harsogja a rádió és a nagy eseményt minden újság hirül adja: „Magyar űrhajós a világűrben!"

– A nevét megírhatom?

– Nem. Többen vagyunk jelöltek, de csak egy ül majd közülünk az űrhajóba a szovjet kozmonauta mellé, s hogy pontosan ki lesz, még nem dőlt el. Még hátra van 12–15 hónap. Ez idő alatt a Szovjetunióban, pontosab-

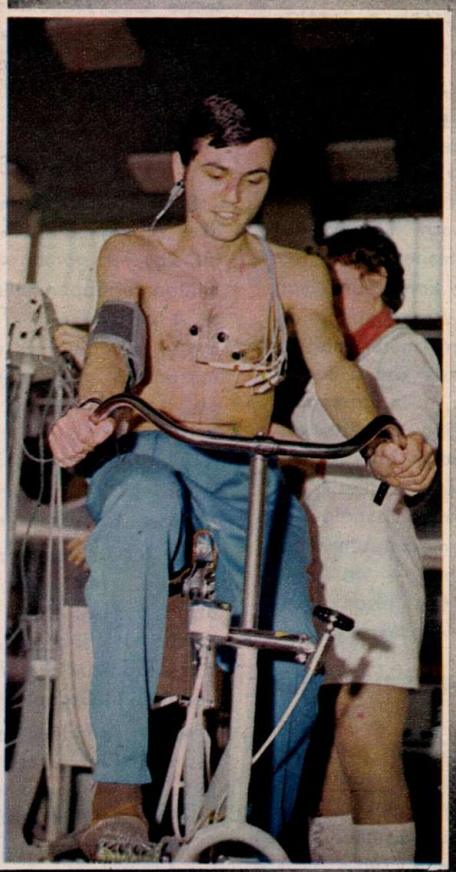

Jó súlytalanságot!

ban Csillagvárosban készítenek fel bennünket a nagy utazásra.

A kiválasztottak erős, egészséges, bátor, fegyelmezett férfiak. És természetesen nagyon boldogok. Kiálltak minden próbát, amelyet a kiválasztás során kiszabtak rájuk. Pedig a próbatétel nem volt könnyű!

A MAGYAR CSILLAGVÁROS

Nekünk is van csillagvárosunk, bár lehet, hogy én nevezem így elsőként a Kecskeméti Repülőorvosi Vizsgáló és Kutató Intézetet. Bonyolult műszerek segítségével, számomra titokzatosnak tűnő termekben, százharmincféle vizsgálat során itt derült ki, hogy ki alkalmas űrhajósnak.

Dr. Szabó József, a Magyar Néphadsereg Repülő Főnökének első helyettese, a magyar űrhajósjelöltek „atyja" – elmondja, hogy 1976-ban, amikor a Szovjetunióban felajánlották a lehetőséget a közös űrkutatásra – bizony a torkában dobogott a szíve: hogy lesz, mint lesz? Aztán arról beszél, hogy nagyon sokan jelentkeztek, talán nincs is olyan ember a magyar légierőnél, aki ne akarna űrhajós lenni. A klinikai, meg a nehéz, terheléses vizsgálatok folyamán azonban egyre kevesebben maradtak, végül egészen kis csoport. Közülük kerültek ki a jelöltek.

Melyek voltak a kiválasztás legfontosabb szempontjai? Elsősorban egészségügyi tényezők. Dr. Hideg János ezredes, az űrhajós-jelöltek fő szakorvosa a súlytalanság állapotáról beszél, amelyet kevesen viselnek el.

– Maradandó elváltozást nem okoz, de a szem kivételével minden érzékszervre kellemetlenül hat. Befolyásolja a vérkeringést is, szinte megbolondul a vér. A felső testben mintha pangás

lenne, megnő a fejünk, fellép az űrhajósnátha, ami nem más, mint egy gyulladás-jelenség. Leginkább a start idején lépnek fel ezek a panaszok, az űrben csökkennek, majd a leszállás idején újból erőteljesek.

Ahogy mondja, az űrhajósok közül csak Bikovszkij nem panaszkodott a súlytalanság állapotára, mások kisebb-nagyobb rosszullétről számoltak be. Tyitovnál volt a legerősebb a vegetatív rosszullét.

Itt az intézetben is meg tudják teremteni a súlytalanság állapotát, de mint mondják, ez mégsem az igazi. Mindenesetre azért jól megbámulom a számomra félelmetes barokamrát, be is ülök, de örülök, hogy a súlyomnál vagyok, mert félelmetesnek tűnik nekem hogy ebben a kis kamrában olyan állapotokat is tudnak teremteni, mintha 5–10–15 sőt 35 ezer méter magasban lennék. Létrehozzák azt a légritkítást, amely ezeknek a magasságoknak megfelel. Kevesebb oxigént kap az emberi szervezet, pontosabban a fül dobüregében túlnyomás keletkezik. Ezt kell kibírni a jelöltnek. A vizsgálat során az orvos is – természetesen megfelelő védőfelszerelésben – ott ül a „vizsgázó" mellett. Mert bizony sokszor kell a segítség, a „leszállás".

AHOL AZ IDEGEKET INGERLIK

Igen, itt vizsgálták meg az űrhajós-jelöltek idegeit. Hanggal, fénnyel, ereik leszorításával és más módszerekkel is ingerelték az idegeiket, majd azt vizsgálták, hogyan viselkedik az ember ilyen állapotában, tud-e uralkodni a szokatlan helyzeten?

Minden porcikájukat többször is megvizsgálták. Szemészet, sebészet, belgyógyászat, fogászat... Húszféle vizeletvizsgálat, negyvenkilencfajta vérvizsgálat... Az ember tudományos féltése ez, az emberiség tudományos fejlődése érdekében.

A pszihológia-termek a legérdekesebbek. Az egyik szobában éppen azt bizonyítják, hogyan lehet parancsra elaludni. Lehet! A gép kellemes hangjára, no meg csökkenteni kell a pulzusszámot. Ennyi az egész? Akkor fel lehet írni az SZTK-ban altató helyett! Jó is lenne! Ám csak azt lehet így elaltatni, akinek a szervezete alkalmas erre, aki maga is akarja – éppen akkor, amikor kell – a nyugalmi állapotot.

Egy másik gép olyan feladatokat adott és olyan helyzeteket teremtett az űrhajósjelölteknek, hogy azonnal dönteniük kellett. A gép mindjárt azt is „megmondta", ki, mennyi idő alatt volt képes a döntésre. Megint egy másik készülék arról árulkodott, hogy a jelöltek bizonyos idő alatt mennyi akaratuktól független és mennyi akaratuktól függő mozgást végeznek. Minél kevesebb az akaraton kívüli – annál jobb!

Láthatom azt is, hogyan működik az a műszer, amellyel az űrhajósjelöltek figyelem-megosztását, problématűrő és -megoldó képességét ellenőrizték. Egyszerre több megoldásra váró helyzetet teremtettek számukra. Mérték közben a vérnyomásukat, minden rezdülésüket, nem vesztik-e el a fejüket a zűrzavarban.

FÖLDI REPÜLÉS

Egyik terem az űré, ebben helyezték el a repülőt, a MIG-család egyik tagját. Egy-két gombnyomás és a repülő mintha felröppenne. A pilóta is így érzi. A másik terem a Földé, innen irányítják a repülőt és vizsgálják a pilóta mozgását, viselkedését, vérkeringését és izomműködését. Különböző vészhelyzeteket is teremtenek számára. Nyugodt-e vagy ideges az adott pillanatban? Mit tegyen, hogy döntsön? Képes-e a veszély elhárítására?

Egy létrán felmegyek a repülő kabinjába. Mint egy sárközi hímzés, olyan a műszerfala. Azt mondják, ötszáznál is több műszere van ennek a szuperszonikus repülőnek. És a legmodernebb MIG-gép sem űrhajó még!

Mennyi mindent kell tudni egy űrhajósnak! Nem is csodálom, hogy a jelöltek elsősorban a legkiválóbb szuperszonikus pilóták közül kerülnek ki. Lehet, hogy egyszer te is – aki most ezeket a sorokat olvasod – köztük leszel!

Azt kérdezem dr. Szabó Józseftől, mit üzen azoknak a gyerekeknek, akik szeretnének űrhajósok lenni?

– Az Edzett ifjúságért mozgalommal kell kezdeni. Mi, akik repülőgép-vezetőkkel foglalkozunk, tudjuk, milyen nehéz kiválasztani a rátermett fiatalokat. Nincs ellenállásuk, s hogy legyen, gyerekkorban szükséges elkezdeni. Kicsit elszomorít, amikor 12–13 éves gyereket látok cigarettázni. Erőszakkal teszik tönkre önmagukat. Belőlük biztosan nem lehet űrhajós. Azt üzenem: sportoljanak, sokat fussanak!

*

Az Interkozmosz program, vagyis a nemzetközi űrkutatási terv végrehajtása elkezdődött, s folytatódot amikor a csehszlovák Remek felszállt az űrbe. És folytatódik majd akkor is, amikor a magyar űrhajós röppen a kozmoszba.

Jó felkészülést, jó utat, kellemes súlytalanságot – űrhajósunk!

SZIGETI PIROSKA

A Pajtás TAVIRATI IRODAJA JELENTI

AZ ELSŐ SZEMÉLYI IGAZOLVÁNY

Ünnepélyes eseményre került sor nemrég a Fővárosi Művelődési Házban. A XI. kerület ifjú lakói, akik az idén töltik be 14. évüket, megkapták első személyi igazolványukat. Elsőként Lehel Gábor, a kerületi KISZ-bizottság titkára üdvözölte az ünnepelteket.

Ezután Bálint András és Borbás Gabi színművészek verseket szavaltak, végül Árpádi László énekes-gitáros játszott a közönségnek.

Ezt követően sor került a személyi igazolványok átadására.

FÁSÍTÁS

Csákváron a gyerekek és a fiatalok minden tavasszal új területeken fásítanak. A képen: a csákvári általános iskolások fenyőt ültetnek gyakorlókertjükben.

A HÉT VICCE

— Kértek valami frissítőt? — kérdezi Ubul osztálytársait, akiket vendégségbe hívott a születésnapján.

— Örömmel!

— Akkor kinyitom az ablakot, hadd jöjjön ide egy kis friss levegő.

BAJNOKSÁG

Az úttörő-jégkorongozók bajnokságát az Újpesti Dózsa nyerte. Képünkön a győztes csapat látható, a Dunaújváros elleni, utolsó mérkőzés után.

Gratulálunk, és bízunk benne, hogy ezekkel a fiúkkal sokszor találkozunk még a jövőben!

KITÜNTETÉS

Vasvári Ferenc elvtársat érdemei elismerése mellett felmentették a Pajtás főszerkesztői megbízatása alól. Munkásságáért a Munka Érdemrend arany fokozatával tüntették ki.

VIT-MŰSZAK

Vlagyimir Iljics Lenin születésének 108. évfordulóján, április 22-én a KISZ felhívására a dolgozó, a tanuló és a katona fiatalok országos VIT-műszakot szerveznek. Az üzemeken, építkezéseken és máshol tartott társadalmi munkaakciók a VIT-alapot gyarapítják. A tanuló és a katona fiatalok mindenekelőtt a városok, községek építésén, szépítésén dolgoznak ezen a napon; a munkába az úttörőket is bevonják.

ÁLLATKERTI FOTÓPÁLYÁZAT

A Fővárosi Állat- és Növénykert hagyományos ifjúsági és diák fotópályázatának eredményhirdetésére a tavasz első napján került sor. A résztvevők azt bizonyították, hogy szívesen járnak az állatkertbe, szeretik az állatokat, növényeket, és a biológiaórákon hasznosítják a látottakat.

Az első díjakat a középiskolások nyerték el. Az általános iskolások közül Furkó Edit, a Budapest XVIII. ker. Brassó utcai iskola tanulója bizonyult a legjobbnak negyedik helyezésével.

A Pajtás különdíját Varga Tamás, a Budapest, XIII. ker. Radnóti Miklós utcai iskola tanulója nyerte.

A nyerteseknek gratulálunk!

A pályázat meghirdetőinek pedig azt javasoljuk, hogy a jövőben külön kategóriában bírálják el a középiskolások és az általános iskolások munkáit.

A MÉH TRÖSZT VEZÉRIGAZGATÓJA NYILATKOZOTT

Március 16-i számunkban a győrszentiváni úttörők felhívása alapján meghirdettük a Naplemente akciót. Mivel a felhívásra valószínűleg a szokottnál több hulladékot gyűjtenek majd a gyerekek, megkérdeztük Molnár Lászlót, a MÉH tröszt vezérigazgatóját, hogyan fogadták az úttörők gyűjtőakcióját?

– Megtettünk mindent annak érdekében, hogy ne legyen sehol fennakadás a gyűjtött anyagok átvételében.

– Elég sokszor kapunk levelet, haltunk. Legtöbb egyéni panasz a minőség Tud-e erről a vezérigazgató?

– Tudok, és jó néhány eset kivizsgálását rendeltem már el. Az esetek egy részében valóban eljárást kellett indítanunk az átvevő ellen, de előfordult, hogy a gyerekek túloztak. Tavaly például 2167 úttörőcsapat vett részt a gyűjtési versenyben, de panaszt csak öt-hat csapattól kaptunk. Legtöbb egyéni panasz a minőség szerinti átvétel miatt van. A gyerekek nem az előírásnak megfelelően válogatják a hulladékot, márpedig ha a hulladék keveredik, szemétnek számít, nem nyersanyagnak. Mi ennek megfelelően fizetünk. A válogatott, összekötözött, tiszta anyagot lényegesen magasabb áron vesszük át. Érdemes tehát utánanézni az előírásoknak.

– Néhány levélből egy-egy mondat: „Nálunk nem adnak bizonylatot az átvett hulladékról."

– Az átvevő köteles bizonylatot adni, ha a gyerek kéri.

– „Időnként nem vesznek át bizonyos hulladékokat."

– Nem minden átvevőhely vesz át válogatás nélkül mindenféle hulladékanyagot. Ezért a gyerekek előbb érdeklődjék meg, hogy például a vasat átveszik-e. Legtöbbször ugyanis ezt nem tudják raktározni.

– „Csak meghatározott mennyiséget vesznek át, például öt kilót."

– Ez jogtalan, a félkilót is át kell venni.

– „Nem szállítják el idejében az összegyűjtött hulladékot."

– Ha egy iskola 3–4 mázsa hulladékot gyűjt össze, természetes, hogy nem küldik ki rögtön a hattonnás tehergépkocsik. Ennek a csapatnak várnia kell addig, amíg a kocsi körútja során odaér.

– „Sokszor a nyitvatartási időben is zárva találjuk az átvevőhelyet."

– Általában egy átvevő van mindegyik helyen. Előfordulhat betegség, leltározás, szállítás. Azt kérem a gyerekektől, mielőtt elindulnak gyűjtő körútjukra, érdeklődjenek az átvevőhelyen, akkor nem érheti őket kellemetlen meglepetés.

– Ezer közül három csapat tett panaszt a trösztnél. Ez az arány mindenképpen elenyésző hibaszázalék. Mit tegyenek a gyerekek, ha mégis akad panasz?

– Minden átvevőhelyen ott van a vásárlók könyve. Abba is beírhatják, de a budapestiek a 422-728-as telefonszámon a propagandaosztálynak is elmondhatják sérelmeiket.

– Reméljük, erre még az eddigieknél is kevesebb szükség lesz.

Gebri Antal

BIRI ÉS BORI

Ez a fénykép 1955-ben készült. Akkor vettük elő, amikor meghallottuk a hírt, hogy Hárs László József Attila-díjas író 67 éves korában elhunyt.

A könyvet nyitó, jellegzetes mozdulat, a mosoly, az elmaradhatatlan cigaretta visszaidézi alakját. Könyvcímek jutnak eszünkbe, versszorok, tréfás történetek, elgondolkoztató mondatok. Regények, melyeket nem fakított meg az idő, kedvelt hősök, akiket azóta sem felejtettünk el.

Hárs László sokat írt, sokat dolgozott. Ismerte a grundok, az iskolapadok, a folyosók világát, az álmodozás szépségét, a csodákat teremtő játék nagyszerűségét. Cinkosuk volt a minden jóra, és csínyre, emberségre és játékra kapható tizenéveseknek. De ismerte a betű erejét is. Tudta, hogy a megőrzött élményeket tovább kell adnia, tapasztalatait el kell mondania.

Regényei – Az igazán gyerekjáték, a Majd a gyerekek, az Ezek a pesti gyerekek, a Biri és Bori – ma is frissek, újak. Meséi, az Égből pottyant nagyapa, és Dr. Pókusz, az okleveles varázsló most is megszépítik a csöndes estéket, élménnyé avatják az olvasást.

Akik körülveszik a képen – ma már felnőttek. De élményeiket, Hárs László könyveit biztosan nem felejtették el. Átadják azoknak, akikért, akiknek íródtak, s akikről szépen, igazan szólnak.

Most egyik legizgalmasabb regényéből, a Biri és Boriból idézünk egy részletet. Azt, hogy miképpen teremti meg ikertestvérét Boróka Biri, akit a fiúk a Jázmin téren kicsúfoltak, kinevettek.

Boróka Bori meglepően hasonlított egy emlékezetes kőhalombattai alakításra, de a Jázmin téren nem akadt senki, aki látta volna a daljátékot, a fent nevezett helység általános iskolai színjátszó körének előadásában. Így ez a hasonlatosság senkinek sem tűnt fel.

Pedig a padtámlán kucorgó galeri alaposan feltérképezte a váratlan jelenésként felbukkanó alakot. A szemük megvillant. Nini, új fej! — mondta volna ez a villanás, ha a szemek vagánynyelven beszélnének.

Csöpi tekintetét a magas cipősarkokon imbolygó (tűzvörös körmű) láb vonzotta mágnesként. Karesz káprázó szemmel meredt a piroskék-sárga csibésznadrágra.

Tuskóláb a tupírozott frizurát bámulta elragadtatva. Mokány figyelmét a krémszínű pulcsiból elővillanó barna karok kötötték le, melyek közül az egyiknek a könyökhajlatában fehér sportszatyor lengedezett.

„Haláli klassz" — gondolta Csöpi, mert komoly gondolkodású fiú volt.

„Végre történik valami" — gondolta Karesz, és nem is sejtette, hogy mennyire igaza van.

„Dögöljek meg, ha nem hasonlít arra a nyamvadt Birire" — gondolta Tuskólábú. — Talán rokonok.

„Biztosan a strandról jön, irtó mokány" — gondolta Mokány, és a sportszatyorra sandított.

Pedig a sportszatyorban nem bikini és törülköző rejtőzött, hanem egészen más. Egy pár nylonzokni, amely arra volt hivatva, hogy jótékonyan eltakarja Lonci néni szemei elől a lábkörmök pirosságát, valamint egy pár gyermekszandál, amely viszont Lonci néni tűsarkú cipőjével cserélt helyet az imént a kapualj jótékony félhomályában.

Csöpi ezúttal nem intett senkinek, hanem személyesen lépett le a padtámláról. Rávigyorgott a közelgő jelenségre, és szívélyesen üdvözölte.

— Szia, öreglány.

Az öreglány felelet helyett felemelte a kezét, és képen törülte Csöpit. Ámbár végeredményben ez is feleletnek tekinthető.

Döbbent csend támadt. Csöpi elképedten dünnyögte:

— Ez meg mire való, mi?

— Akinek nem tetszik, az le van ejtve — mondta a tupírozott csibésznadrág, fél vállát utánozhatatlan mozdulattal felrántva. Azonkívül szemtelen orrhangon.

— Hát már az öreglány is sértés? — kérdezte panaszosan Csöpi.

— Nem az öreglányért kaptad...

— Vegyétek tudomásul, hogy én Boróka Bori vagyok, és Boróka Biri az ikerhúgom. Az a szegény nyamvadt bőgve jött haza tegnap, mert itt majmot csináltak belőle. Mondtam neki, mit bőgsz, te kis hülye, majd én odamegyek, és feldobok egy-két pofont. Na, mit bámultok úgy, mint akinek nem jutott krumpliföld? Vegyétek tudomásul, hogy aki Birit macerálja, annak lekeverek egyet és kész. Ezt véssétek jól a diótokba.

A galeri megbabonázva hallgatta a harsány szónoklatot, aminek hatását még fokozták a szónok érthetetlen kacsintásai, hunyorításai, szemforgatásai. A szónoklat végére Bori egy nyomorék cigarettával tett pontot. Két ujja között felmutatta, majd megkérdezte:

— Van tüzetek, srácok?

Szerencsére nem volt tüzük. Így, két ujja közt a cigarettával, diadalmasan elvonult, és letelepedett, éppen szemközt a homokozóval.

Bori egyedül maradt. Ült, üldögélt a padon, két ujja között a nyomorék cigarettával és kihívó pillantásokat vetett a galeri négy tagja felé.

Azok látszólag teljesen közömbösen ácsorogtak a padjuknál, de a szemük sarkából élesen figyelték. Érezték, hogy valami titka van, de sehogy se tudták megfejteni.

Nem csoda, hiszen csak most végezték a nyolc általánost, hol voltak még attól, hogy megoldjanak egy egyenletet rengeteg sok ismeretlennel.

Márpedig ez a váratlanul odapottyant Boróka Bori, amint hetykén feszített a padon, időről időre rejtelmes fintorokat és érthetetlen szemvillanásokat küldve feléjük, nem volt más számukra, mint egy feszülő csibésznadrágba bújtatott, toronymagasra tupírozott, elképesz-

Az évek nem szürkítik el a gyermekkori élményeket. Hárs László regényeiben is újraélednek a nagy kalandok

tően szemtelen egyenlet, csupa ismeretlennel. Mégpedig olyan egyenlet, amelynek megoldását nem tanítják sem az általános iskolában, sem a középiskolában, de tán még az egyetemen sem. Egészen másutt tanítják. Például a Jázmin téren. És nem tanár urak, vagy tanárnők tanítják, hanem a különböző, csibésznadrágban feszítő, tupírozott hajú Boróka Borik. Esetleg Boróka Birik.

A galerinek azonban sejtelme sem volt róla, hogy két héttel az iskolaév megnyitása előtt már megkezdhetik a magolást, arról még kevésbé, hogy Boróka Bori tanárnő egészen különleges tantárgyra óhajtja őket megtanítani. Sőt, már el is kezdte az oktatást. És, mint rendes, pedáns, lelkiismeretes tanárnőhöz illik, alaposan felkészült már az első órára is. Alaposan átvette az anyagot, majd óravázlatot készített.

Illetve úgy áll a helyzet, hogy a tananyagot Biri vette át, az óravázlatot is ő készítette, viszont az óra megtartásának feladata Borira hárult, míg Biri ezalatt — láthatatlanul a szakfelügyelő szerepét töltötte be.

A tanfolyam gondolata hazafelé menet ötlött fel Boróka Biriben körülbelül ilyen megfogalmazásban: „Ezt még megkeserülik... hüpp... ha addig élek is... hüpp." A közbevetett hüppök, a hősiesen elfojtott zokogás elfojthatatlan felcsuklásai ezúttal a felkiáltójeleket helyettesítették, ami kétségtelenül igen praktikus megoldás. „Majd én megtanítom ezeket... hüpp, hüpp."

Biri a kétségbeesésből kikecmeregve, áttért az önvizsgálatra. Teljes tárgyilagossággal megállapította, hogy nem gyáva, nem gyönge, és nem ügyefogyott. Csak egyszerűen elképzelhetetlennek tartotta, hogy volt úttörők, akik már úgyszólván KISZ-isták, így viselkedjenek. Készületlenül érte a támadás, a megszégyenítés, a brutális erőszak. És összeroppant. Elhagyta magát. Leszerepelt.

Úgy van, ez a helyes kifejezés, hogy leszerepelt. Oda a tekintélye, a méltósága, a becsülete. Soha többé nem mehet vissza a Jázmin térre, ahol ilyen csúfosan elbántak vele. Nincs hatalom, amely rákényszeríthetné, hogy még egyszer odamerészkedjék, és kitegye magát a banda gúnykacajának és fölényes megvetésének. Egyrészt.

Másrészt képtelen beletörődni a vereségbe. Mert az önvizsgálata során azt is megállapította, hogy jellemében határozottan fellelhető a makacsság, a konokság és a hiúság. Tehát, igenis, vissza kell mennie előbb-utóbb a Jázmin térre, hogy egy csapásra visszaszerezze a tekintélyét és becsületét. Mondjuk, egy csapásra az túlzás. Inkább több csapásra. De mindenképpen. Hogy megtanítsa őket.

Ezen a ponton megoldhatatlan dilemma elé került. Nem mehet vissza többé, és feltétlenül vissza kell mennie. Vagy: feltétlenül vissza kell mennie, de nem mehet. Esetleg nem mehet, de muszáj... De az lehetetlen, hogy ott legyen és mégse... Hogy ne legyen ott és mégis...

Addig-addig nézett farkasszemet a dilemmával, amíg azon kapta rajta magát, hogy már nem kétségbeesett, hanem — büszke, majdhogy öntelt. Elvégre az egész kőhalombattai nyolcadik bében nem akadt még egy lány, aki ilyen súlyos és megoldhatatlan helyzetbe került. Hiszen ez izgalmas, ez romantikus, ez költői... Regényhősnők szoktak ilyen helyzetbe jutni. Például...

Sorra vette kedvenc regényhősnőit, de teljesen hiábavalóan. Egyikük sorsában sem talált semmi használhatót, egészen addig, amíg két név nem ötlött az eszébe: Szendile és Lóna. Lóna és Szendile!

Futni kezdett. Otthon lázas sietséggel fellapozta az „Istenhegyi székely leány" történetét.

Azután következett a nadrágkeresés, a körömlakk-kölcsönkérés, a tűsarkú cipő eltulajdonítása, a levélírás, a tükör előtti fintorgás és illegés, majd pedig a szótárkészítés. Ahány vagány szó csak az eszébe jutott, azt mind összeírta egy füzetbe, az apafejtől a zűrig, gondosan ügyelve rá, hogy hely maradjon az új szerzemények számára. Délelőttre már csak a tupírozás és a lábkörömlakkozás maradt. Meg a sportszatyor, amelybe egy kapu alatt becsúsztatta a zoknit, és a gyerekszandált.

És a kapu alatt végleg megszületett az ikernővér, név szerint Boróka Bori, újszülötthöz képest meglehetősen fejlett hajzattal, pólya helyett csibésznadrágba takargatva. És azzal a szent elhatározással, hogy ő majd megtanítja ezeket.

Eddig csak lemezekről, rádióból ismerték hangjukat, televízióban, fellépéseken látták őket. Most találkoztak is velük...

A szűkszavú meghívó rendhagyó találkozóra hív. Pesterzsébetre, ahol a Gaal Imre rajzszakkör tagjai a Piramis együttest látják vendégül.

A Gogolya György Úttörőház kis szobájában alig férnek el a hosszú asztalok, a rajzlapok, festékesüvegek, kréták, ecsetek. Morvay László, a szakkör vezetője székek közt egyensúlyoz, lemezborítókat vesz elő, rajzokat válogat. Mire megérkezik az együttes, minden készen áll.

Ma nincs koncert. A zenészek, most modellek. Szétszóródva ülnek, járkálnak, figyelik az egyre határozottabb mozdulatokat, a fehér lapokon sorjázó vonalakat. Komolyan dolgoznak a lányok, összehunyorított szemmel néznek a fiúk, s az együttes tagjai — hogy ne zavarják

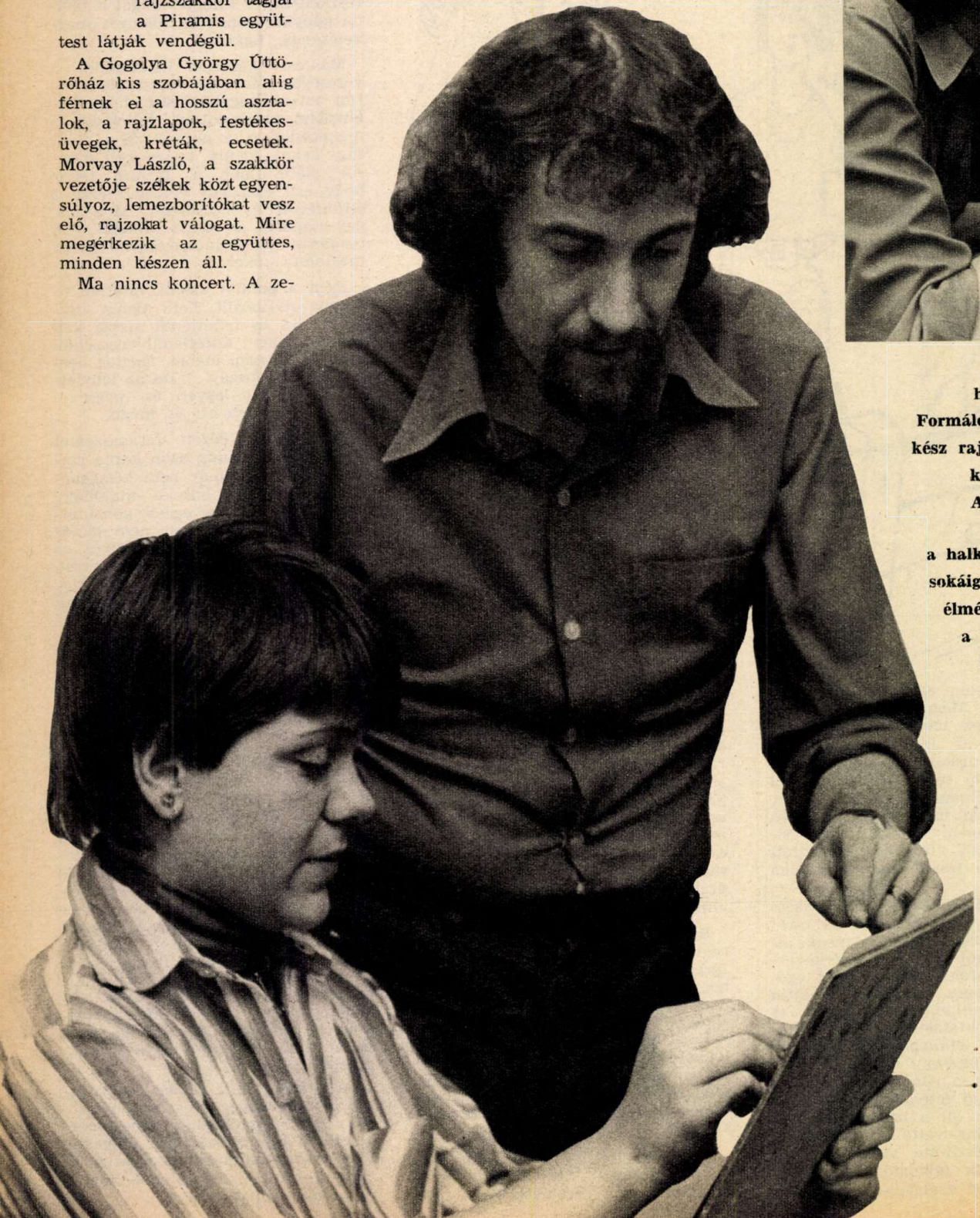

Egy délután hat pillanata. Formálódó vonalak, kész rajzok, munka, közös alkotás. A barátkozás, ismerkedés, a halk beszélgetés, sokáig maradandó élményük marad a pesterzsébeti gyerekeknek

PIRAMISEK CSENDES DÉLUTÁNJA

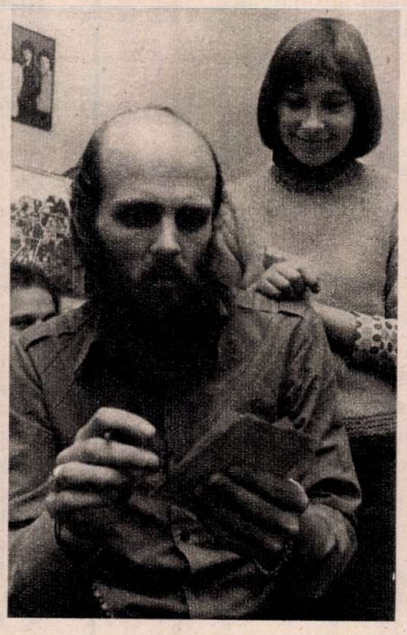

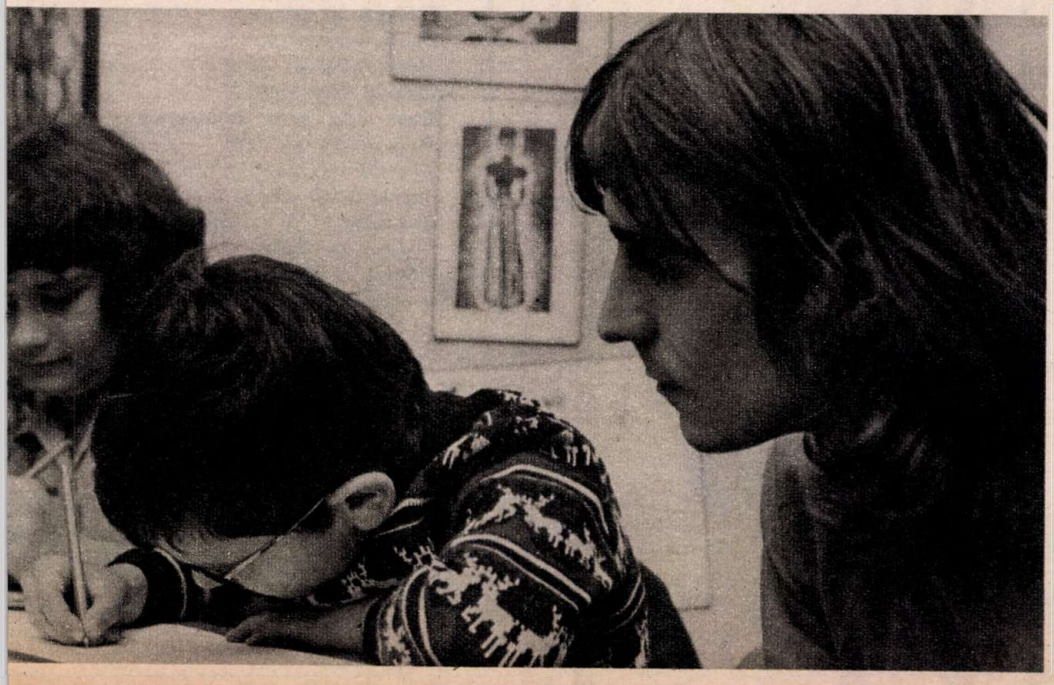

a rajzolókat — csöndesen beszélgetnek.

Som Lajos, a Piramis vezetője a legnépszerűbb. Róla készül a legtöbb rajz, karikatúra, lemezborító. Sorra járja az asztalokat, lehajol, figyel. Révész Sándor egy asztal sarkánál álldogál, a többiek mosolyogva nézik az elkészült képeket.

Jó ötlet ez a találkozó. Jó, mert a gyerekek, akik ismerik és szeretik a zenéjüket — találkozhatnak kedvenceikkel. S a Piramis tagjai megismerhetik azokat a fiúkat és lányokat, akikkel a zsúfolt koncerttermekben, a dübörgő zene és az erősítők közelében — csupán csak messziről találkozhatnak.

Dobozy—Karasz

Szeretnék

ANYÁM SZEME

Két láng, egy ember szeme.
Két láng,
S én beszélgetek vele.

Megkérdem tőle, mi fáj,
S miért?
Megkérdem tőle, aggódik,
S miért?

Látja a rosszat,
S a jót.
Érti a mondatot
S a szót.

Szeretem ha nevet,
Szeretem ha sír,
Szeretem ha szeret,
Szeretem ha ír.

Leírja nevemet,
S fogja a kezemet,
Biztat engemet,
S szeret, szeret, szeret.

Mint egy nagy szem,
Olyan ő maga.
S mint csodás vasérc,
Szemének a szava.

Két szem, egy ember.
Két szem,
Mint két tenger.

Ha alszom, ha ébredek,
Befed védő keze,
S míg élek, míg létezek,
Kísér, Anyám szeme.

ÉN ÓBUDÁM

Házaid közt járok,
Sok titkot feltárok,
S te nem haragszol reám,
Kedves kis „városom",
Kedves Óbudám.

Öreg házaidra nézek,
Közelükben csendben élek,
S felvillan bennem a gondolat.
Óbudám, ez mindig így marad?

Nem lesz új?
Csak kopott kövek,
Öreg városrész,
Melyben minden öreg?

Mint idős apa
Nagy fia mellett,
Olyan vagy te nekem
A viruló Pest mellett.

S míg ti, házak, álmodoztok.
Újat, szépet sosem hoztok.
Mellettetek, mint fergeteg
Növekszik egy kőrengeteg.

Melléd fekszik, mint hű kutyád
Mely szavadat lesi, várja,
S míg te szép szóval tanítod,
Rátelepszik az ősi tájra.

Megújítja a világot!
Olyan lesz, milyet
Még senkise látott!

Bocsásd meg neki, hogy eltüntet,
Hogy most ő boldogít bennünket,
S már csak emlékekben élsz igazán.
Kis „városom", kedves Óbudám.

A SZIGET

Kéklő tenger közepében,
Dús hullámok lágy ölében.
Zöld sziget van, pálmafákkal,
Végtelen nagy békességben.
Tűz volt az ő születése,
Soha nem lesz temetése,
Örökre ott fog állni,
Természet szép teremtménye.
Körötte millió hal úszik,
Homokjában kígyó kúszik,
Kövei közt sirály fészkel,
Belsejében erdő dúslik.
Rétjein szarvasok élnek,
S fordulhatnak Északnak vagy
Délnek,
A végtelen tengert látják,
Ők talán boldogan élnek.
Lassan fúj fölöttük
Az életnek szele,
A szél nem áll meg
S az élet sem vele.

De jön az ember,
S durva szélfogókat épít,
Falakat rak kőből,
És bombákat készít.
S azon a kövön,
Melyen sirálynak fészke volt,
Már szörnyű dolgokra világít
A Hold.
Csörögve, zúgva széttört,
A Béke porcelán,
S a csönd is megtörik
A boldogság fokán.
Eltűnik a sziget
Örök békessége,
Megromlik a világ
Csodás ékessége.
Nem lesz már boldogság,
Megszakad az élet,
S ettől én borzasztón,
Borzasztóan félek.
Ha meghal a sziget,
Elvész az élet,
Megáll a szél,
S ettől nagyon félek.

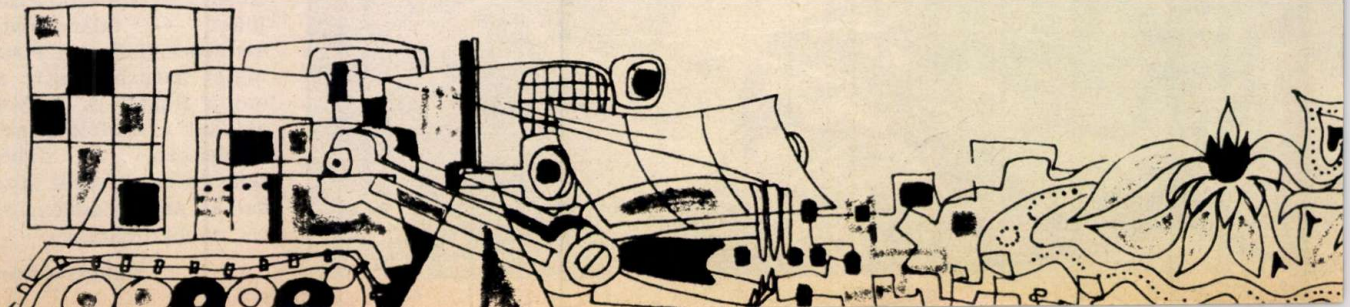

egy szigetet

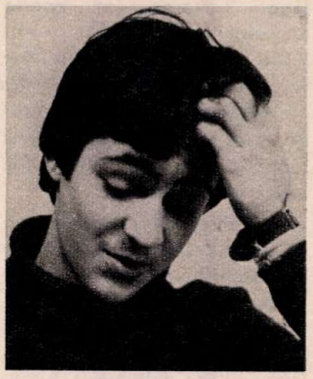

Fotó: Szalay

Jól megnézzük egymást. Barna szeme szúrósan vizsgál, míg keményen kezet szorítunk. Nekem sok mindent mond egy ilyen kézszorítás.

— A verseid miatt jöttem, foglalj helyet.

Megköszöni, de állva marad, amíg az iskola igazgatója nem ismétli meg.

— Ülj le, Lacikám! Én úgyis elmegyek, nem zavarom a beszélgetést.

— A tanáraim mind ilyenek — mondja később Illisz Laci. — Becsülik a gyerekeket. Talán miattuk szerettem bele annyira ebbe az Óbudába. És nemcsak a régi Óbudába! Kár, hogy lassan elvész a romantikája.

— Versbe is foglaltad ezt.

— Igen. Azt gondolom, hogy versben sokkal jobban el tudom mondani az érzéseimet.

— Költő leszel?

— Nem hiszem. Inkább zoológus. Nagyon szeretem a természetet, az állatokat, leginkább a pókokat. Ügyesek, gyorsak, szorgalmasak. Szaladnak a vékony kis fonálon, ide kapnak, oda kapnak...

— Hol figyeled meg őket?

— A kertben, meg az erdőben. Leülök és csendben figyelek. Pezsgő élet zajlik a lehullott falevelek alatt. Mi pedig csak rohanunk, rengeteget beszélünk, pedig kell egy kis csönd, magány. Én sokszor elképzelek magamnak egy szigetet, ahol egyedül lennék.

— Meddig?

Nevet. Igen, ő sem úgy gondolta, hogy Robinson akar lenni.

— Egy-két órára. Azután anyu hiányozna. Meg a család. Nagyon jó család a mienk! Tetszene csak ismerni a nagyapámat! Olyan vagyok, mint ő. Természetimádó.

— Hogy fér össze a természet a költészettel?

— Könnyen. A természet maga egy óriási, megszerkesztett költemény.

— Nyugodt ember vagy. Úgy tudom, kitűnő tanuló is. Kényelmes, megértő a családi környezeted.

— Mindig jön valami új izgalom. Nem is szabad teljes nyugalomra törekedni. Ha mindenki megnyugodna, megszűnne az alkotás, a fejlődés, megállna az élet?

— A szerelemről is van versed?

— Igen, de az magánügy.

— A nagy költők nem így gondolják. Nem ismernénk Lédát, Lillát...

— Majd ha olyan szépen tudom megírni, mint ők, akkor talán már mások érzéseit is kifejezem. A szerelmes verseim most még csak rám tartoznak.

Sz. P.

Meghalt egy fiú!

N. Péter ezen a reggelen is a szokásos időben indult el az iskolába. Pedig kedve lett volna tovább maradni az ágyban. Sajgott minden porcikája, s úgy érezte, mintha mázsás súlyokat kötöttek volna a lábára.

Menet közben azon kapta magát, hogy el-elszundít, és ugyanazzal a rettenetes ijedtséggel rebben fel, mint az éjjel, amikor apja a holdvilágos udvaron, az eperfa törzsébe kapaszkodva ordítozott. Ilyenkor megszaporázta lépteit, mintha meg akarná előzni a részegen tántorgó férfit, hogy vézna testével felfogja az édesanyjának szánt ütéseket...

– Amikor Péter megérkezett és leült mellém, láttam, hogy az arcán véraláfutás éktelenkedik. De ez nem volt szokatlan, hiszen, ha az apja ivott, mindig zűrözött otthon. Péter képes volt egész éjszakán át a szoba küszöbén ülni, édesanyjára vigyázni. Gondoltam, hogy nincs kész a leckével, s ezért közelebb csúsztam hozzá. De a füzetemet nem tudtam átadni neki, mert pillanatok alatt elaludt – mondta a fiú padtársa.

Ica néni, a kunsági pusztai iskola összes osztályának főnöke, aki egyben az úttörőcsapat vezetője is, így folytatta:

– Én is észrevettem, hogy Péter a kelleténél tovább pihenteti a szemét. De hát ez mással is előfordul itt a tanyán. A gyerekek korán kelnek, a jószágokkal bajlódnak, kilométereket gyalogolnak az iskolához. Szándékomban volt feleltetni a fiút, mert jócskán lett volna mit javítania az osztályzatán. Annál is inkább, mert Kecskemétre készült a szakmunkásképzőbe. Szerettem volna erősíteni az önbizalmát, hiszen többször elpanaszolta, hogyha sikerül is eljutni innen, a városban örök hátrányban lesz a többiekkel szemben. Neki ott is állandóan magyarázkodnia kell, hogy miért nem tudja ezt vagy azt. Már fogtam a vállát, hogy felrázzam, amikor megpillantottam szeme alatt a kék foltot. El akartam rohanni az apjához, de eszembe jutott, hogy már dolgozik. Ráadásul most is csak azt ismételgetné: „A tanárnőnek semmi köze az én ügyeimhez. Inkább azzal foglalkozzon, hogy a fiam meg ne bukjon!" Hagytam aludni Pétert. Továbbmentem az ötö-

Nem akartam megírni Péter történetét,
de amikor becsuktam a jegyzetfüzetemet,
lelki szemeim előtt megjelent egy fekete kendős asszony,
aki, ha elharangozzák a delet,
minden nap kiáll a tanya elé az iskolásokat lesni.
A fiát azonban hiába várja.
Soha többé nem tűnik már fel a dűlőúton.
Az üresen maradt pad arra figyelmeztet:
törődjünk többet egymással.
Ne hagyjuk bántani a gyerekeket!

dikesek padjához, élővilág órát tartani.

B. Jóska, a nyolcadikos fiú legkedvesebb barátja volt. Könnybe lábadt a szeme, amikor megszólalt.

– Tízpercben odajött hozzám és elkezdte mondani, hogy már nem bírja sokáig az otthoni helyzetet. Látszott rajta, hogy zaklatott, ideges. Félbeszakítottam, s hogy eltereljem a figyelmét, azt ajánlottam, jöjjön velem focizni. Elkértem a tanár nénitől a labdát, de Péter nem követett az udvarra. Nagyon bánt, hogy nem hallgattam végig. Miatta tettem el az újságot is. A cikk arról szólt, az ifjúsági törvény lehetővé teszi, hogy az úttörőcsapat kiálljon a gyerekek mellett, ha szükséges a bíróság, a rendőrség segítségét is kérje. Máskor is volt már rossz hangulata. Ki sejthette volna, hogy milyen gondolatokkal foglalkozik.

A labda-jelenetnél Péter őrsvezetője is jelen volt.

– Jóska alighogy elfutott a focival, Péter leroskadt a padra – mondta. – Úgy tett, mintha olvasna. De én láttam, hogy hangtalanul sír. Megpróbáltam vigasztalni, elmondani neki, hogy még néhány hónap, és mehet Kecskemétre új életet kezdeni. Hosszan merengett. „Nincs nekem oda gógyim." – felelte. – Egy szemernyi szemrehányás nem volt a hangjában. Én azonban gyorsan elhallgattam. Rájöttem, hogy nem segítettük őt úgy, ahogy kellett volna . . .

Péter a tanítás után az iskolából egyenesen hazament. Édesanyja ebéd közben mondta neki, hogy az apja munka helyett megint a tanyák pincéit járja. Félretolta a tányért és bement a szobába. Szépen rendberakta a dolgait. Aztán megetette a jószágokat. Négy óra lehetett, amikor szólt az édesanyjának, hogy elmegy az iskolai filmvetítésre . . .

– Rajongott a fimért – folytatta a tanárnő. – Ezért egy kicsit furcsa volt nekem, hogy amikor a férjem bekapcsolta a vetítőgépet, Péter kijött, hogy beszéljen velem. Le is ültünk, de a kisebbik lányom az ölemben nyűgösködött. Álmos volt, le kellett fektetni. „Keress meg reggel, mielőtt elkezdődik az óra" „Jó" – felelte. Aztán megcsókolt . . .

Péter akkor már végleg elhatározta, hogy elmegy az erdőbe meghalni.

A csősz talált rá. Amikor elvágta a kötelet és ölébe vette a fiú holttestét, elámult, hogy milyen pillekönnyű.

– Ezt a gyereket a szemünk láttára emésztette el a bánat – mondta.

FARAGÓ GYÖRGY
Fotó: GÁMÁN GÁBOR

HÁRMAN CHILÉBŐL

Az egyik védőnőnek, a másik gyermekorvosnak, a harmadik matematikusnak készül. Magyarországot második hazájuknak tekintik.

Hollófekete hajúak, csillagszeműek, örökmozgó gyerekek. Maria, Edit és Mario. Magyarul beszélnek, de ha megfelelő szót keresnek, hogy pontosan fejezzék ki magukat, anyanyelvükhöz fordulnak, spanyolul adnak egymásnak tanácsot.

A tengerparti kis fehér falu háztól a budapesti Aga utcai nevelőotthon gyermekzsivajtól hangos épületéig hosszú volt az út. Sok megpróbáltatást kellett kiállniok, de már szívből tudnak nevetni.

A tiszt autón jött értük

Maria, ha történelemkönyvet tesz maga elé a padra, akaratlanul is Chilére gondol először. A Csendes-óceán partján nyújtózkodó ország verejték szagú rézbányászai, a világ legnagyobb salétrommezőinek dol-

gozói jutnak eszébe. De ha a hazáról álmodik, kalimpáló szívvel ébred fel.

— Édesapám, foglalkozását tekintve pilóta és tengeri kikötődarus. A forradalom győzelme után az egyik megye szakszervezeti titkárává választották. Szinte éjjel-nappal dolgozott. Úton volt, intézte a munkások ügyes-bajos dolgait. Amikor Allende elnök meghirdette, hogy minden gyerek naponta legalább fél liter tejet kapjon, minket is beszervezett tejkihordónak. Édesapámmal veleszületett a jóság. Ezért döbbentett meg annyira, hogy a népi hatalom leverése után őt is halálra keresték a katonák. S amikor elfogták, agyonkínozták.

Maria tekintete most teljesen fénytelen. Arca komor, szinte szenvedő.

— Hamarosan koncentrációs táborba hurcoltak bennünket is. A kínok kínját akkor éltük át, amikor a politikai rendőrség egyik tisztje név szerint szólított „beszélőre" bennünket. Azt hittük, hogy apa halálát közli. De csak ezt kérdezte anyutól: „Mi van a kisebbik lányával?" „Kiütéses a teste, az idegességtől allergiát kapott." „Holnap szakorvoshoz visszük Peruba" — mondta a tiszt. Anyu valósággal magához rántotta Editet. Úgy ölelte, mintha saját testével akarná megvédeni. „Maguk is velünk jönnek" — mosolyodott el a férfi.

Mariától Edit veszi át a szót.

— Másnap a tiszt autón jött értünk. Úgy ültünk mellé, mint a halálraítéltek. Beugratásra és a tábori fogolynaplóban legtöbbször szereplő megjegyzésre gondoltunk: „Szökés közben lelőve." Még akkor sem mertük elhinni, hogy megszabadultunk, amikor sikeresen átjutottunk a perui határon és a kis faluban megpillantottuk édesapát. Versengve futottunk feléje, de mielőtt a nyakába csimpaszkodhattunk volna, ránk kiáltott: „Ne érjetek hozzám! Elektromos eszközökkel kínoztak. Tele van a testem árammal. Inkább a barátainkat öleljétek meg, akik kihoztak bennünket a pokolból" — mutatott az álruhás tisztre és a gépkocsivezetőre.

Otthonunk az Aga utca

Ettől a pillanattól kezdve kézről kézre adták egymásnak Mariáékat az emberek. A kis perui faluból gyorsan el kellett tűnniök, mert szökésüket felfedezték és civil ruhás kopókat küldtek utánuk. Előbb Limába vitték őket, ahol a kommunista párt képviselője megnyugtatta őket, hogy teljes biztonságban csak a szocialista országokban lehetnek. Gyógyulásuk érdekében is oda kell utazniok. Egy Magyarországra szóló meghívást nyújtott át nekik.

— Amikor megtudtam, hogy ide jövünk, a Kék-Duna keringőt kezdtem dúdolni. Lemezről többször is hallottam — említi Maria.

— Melyik volt az első magyar szó, amit nálunk megtanultál?

— Mi a neved? Talán azért, mert mindenki ezt kérdezte tőlem.

— Fekete szemű lány — mondja Edit.

— Kolbász — feleli Mario.

Négy éve

A Diaz-család négy év óta él Magyarországon. Székesfehérváron lakás, munkahely várta őket. A gyerekek újra járhattak iskolába, mégsem maradhattak együtt. A mama most is a kórházban fekszik.

Előbb Mariát helyezték el az Aga utcai nevelőotthonba, aztán Editet és Mariót.

— Két hét óta vagyok itt, mégis úgy érzem, mintha mindenki a barátom lenne. Amikor meglátták, hogy az ujjaimat beszéd közben táncoltatom, azt mondták: „Mario, gyere a zenekarba dobosnak." A „75 éves a gyermekvédelem" központi ünnepségén a Fővárosi Művelődési Házban már én doboltam. Megígérték, hogy csehszlovákiai fellépésükre is magukkal visznek.

— A kabalájához minden gyerek ragaszkodik. Úgy elérzékenyültem, most, amikor beléptem a hálószobába, a lányok kifordították a zsebüket, a táskájukat és azt mondták nekem; „Válaszd ki magadnak, ami tetszik." Olyan jó, hogy nem kell alakoskodni. Nyugodtan elmondhatja az ember búját-baját az igazgatónőnek, Kati néninek is — magyarázza Edit.

— Én nagyon megszenvedtem a barátságért — meséli Maria. — Egyik délután sírva rohantam az

irodába, hogy fáj a hasam. „Te vagy a második beteg" — közölte Kati néni és Várhelyi Gabi mellé ültetett. Együtt vitt bennünket a mentő a kórházba. Együtt fektettek fel a műtőasztalra és dobták ki a vakbelünket. Amíg a kórteremben voltunk, kiszolgáltuk és nagyon megszerettük egymást. Azóta Gabi a mamájához is többször meghívott.

Mariáék, ha a Dunát látják vagy a Balaton csobogását hallják, a tengerre gondolnak, s ha kutya fut el előttük, mindig Rimernek nevezik, ahogy a sajátjukat hívták otthon. De ha barátokról beszélnek, Várhelyi Gabi, Soós Zsuzsa, B. Tóth Laci, az Aga utcai gyerekek arca vonul el előttük.

F. Gy.

Fotó: Gámán Gábor

A FÖLDÖN 1 MILLIÁRD 500 MILLIÓ gyerek él

Április 24. Világ-ifjúsági szolidaritási nap

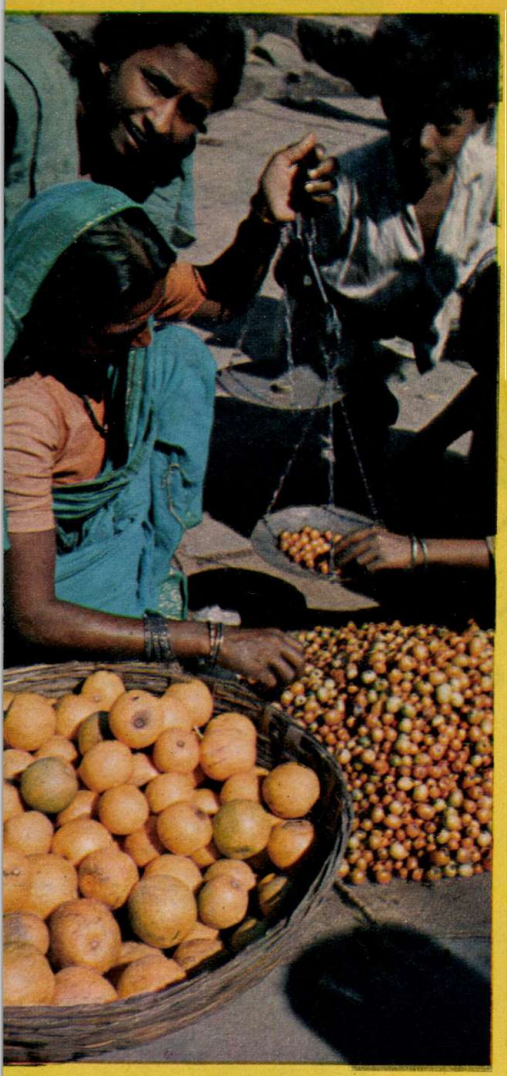

Hány évig élhet egy ember a Földön,
Míg nem nézik a bőre színét?
No és hány tengert repül
a fehér galamb,
Míg végül partot ér?
No és hány év kell ahhoz,
hogy megtilthassuk,
az ágyú ne ontsa tüzét!
A választ, testvér, azt fújja
már a szél . . .

(Részlet Dean Reed dalából)

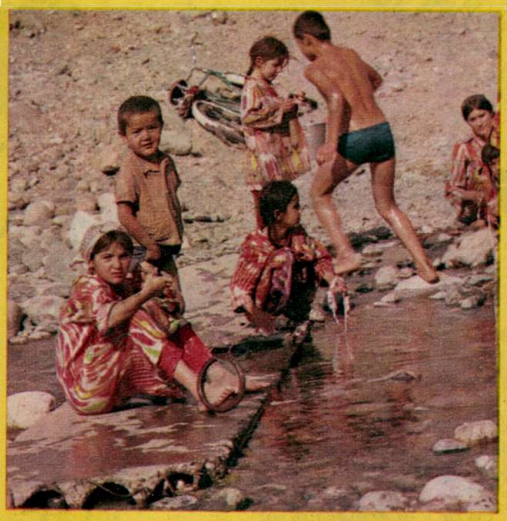

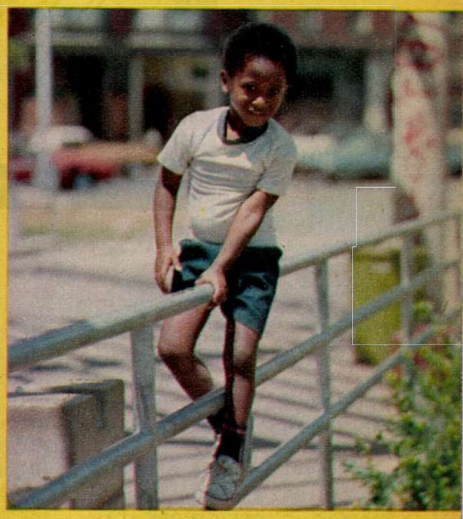

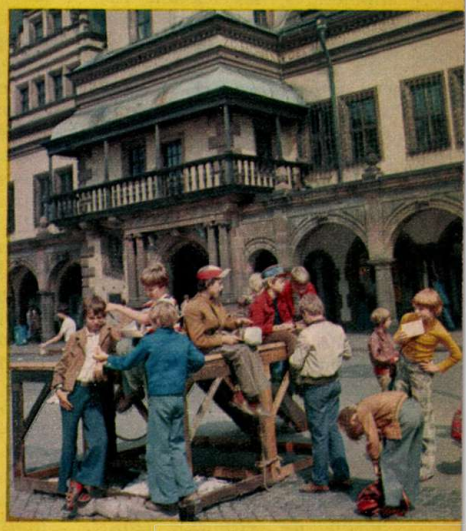

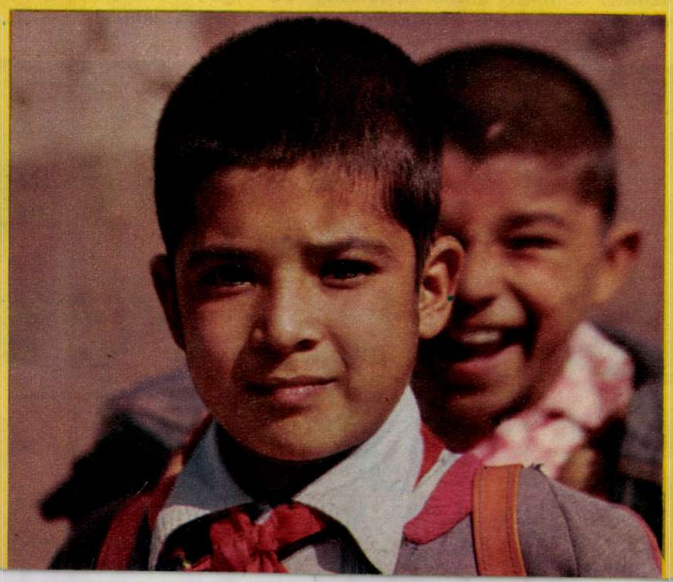

A KAMERA HUMORA

Ezek a történetek nem szerepelnek a forgatókönyvekben. Váratlanul, munka közben születtek. Mondhatnánk azt is, hogy az élet írta őket.

S hogy ne csak a televíziósok és a színészek ismerjék, s nevessenek rajtuk — néhányat mi is elmesélünk.

A stúdióban néhány percig állt a felvétel. A zenészek félretették a hangszereket, az operatőr a fénymérővel az énekesnő felé indult. Az izgatottan álldogált, s mikor meglátta a közeledő operatőrt kezében egy fényes szerkentyűvel, összehunyorította a szemét, mint aki érti a jelet — és nekilátott. Belekezdett — a fénymérőbe...

Riportfilmet forgatott a televízió ifjúsági osztálya. A szereplők — elvakítva a lámpáktól, izzadva a hőségtől, dadogva a lámpalázától — motyogták maguk elé a szöveget. Különösen az egyikük izgult, már vagy nyolcadszor ismételte: igen, tudok lecsót főzni! Mikor megkezdődött a felvétel, s elhangzott a kérdés, töprengő arccal, mintha most gondolkozna a válaszon, felelte: igen, lecsót tudni főzök.

Az „Itt a pálya, itt a tér" című gyermekműsor felvételénél beindították a szappanbuborékfúvó gépet. Szabados Zsuzsa, az egyik főszereplő jókedvűen mókázott, nevetett, vicceket mesélt, majd hirtelen zokogni kezdett. Mindenki megrémült, a felvétel leállt, a többiek riadtan vették körül a hüppögő színésznőt. Néhány perc múlva kiderült — nincs komoly baj, csak Zsuzsa szeméből kell kimosni a „kilónyi" szappanhabot...

Sinkó Lászlóval a Nyugati pályaudvar egyik peronján készült egy felvétel. Szerepe szerint szorgalmasan ugrált vonatra fel, vonatról le. Ugrás után pár percig a sínek mellett pihent, amikor néhány bőrönddel, szatyorral megpakolt utas megrohanta. Sinkó fáradtan legyintett, tolát keresgélte, gondolván autogramkérővel találkozik, mikor az egyik néni megszólalt: „Kedveském, mikor indul a váci vonat?" Sinkó dermedten állt, majd megmondta: fogalmam sincs. „Fantasztikus! — mondta a néni. — Maga itt ugrál, de a menetrendet nem ismeri!"

A televízió népszerű bemondónője

SZÁDVÁRI GABRIELLA

Esténként vendégségbe jár – kétmillió családhoz és szeretné, ha szívesen fogadnák mindenütt.

– Ez rendkívül nehéz feladat elé állítja az embert – mondja Szádvári Gabriella. – Elsősorban szépen és helyesen kell magyarul beszélni a televízióban. Mint általában mindent, ezt is lehet gyakorolni. Akár hallgatóság előtt, akár egy tükörrel szemben. A másik nagyon fontos dolog: a fegyelem. A kamerák kereszttüzében nem lehet feszengeni, fészkelődni, nyugodtan, de nem mereven, természetesen kell ülni, beszélni.

– A tv-bemondók csinosak. Nagy szerepe van a külső megjelenésnek is?

– Igen, divatosnak, de mértéktartónak kell lenni az öltözéknek.

– Van-e valamilyen kapcsolata az úttörőkkel?

– Rendszeresen járok klubdélutánokra, irodalmi összeállításokat szervezek, amelyekre gyakran jönnek velem színészek is. Ezek a műsorok kifejezetten gyerekeknek készülnek, és ez egyike legszívesebben végzett munkáimnak!

HOGYAN NEVELJÜK SZÜLEINKET

Mindenekelőtt szögezzük le, hogy nevelhetetlen szülő nincs. Kellő hozzáértéssel, türelemmel, megértéssel mindenkire lehet hatni. Az eredmény megéri az óriási befektetést, mert egy szép napon rádöbbenünk, hogy könnyen kezelhető, talpraesett szüleink vannak, akikkel már bárhol megjelenhetünk.

A „jó szülő" egyszerű fogalma persze meglehetősen tarka valóságot takar. Nézzük a legfontosabb ismertetőjegyeket.

Kötelességtudó

Ebben a tekintetben nagyon következetesnek kell lennünk. Végül is mi gondja van egy szülőnek? Nem nyomják az iskola terhei, az élete tehát nyugodt és derűs. Igazán elvárható, hogy legalább a munkahelyén ne legyen rá panasz. Ezen a téren kötelességünk őt naponta ellenőrizni, persze nem direkt módon, dehogy. A zsebpénzről szóló napi csevegésbe finoman szőjük bele, hogy egyrészt igazi szülő csak örülhet annak, ha gyermeke megtanul jelentősebb összeggel is gazdálkodni, másrészt hangsúlyozzuk, hogy a becsületes dolgozó számára ma már könnyedén elérhetők olyan dolgok, mint például a mozi, a cirkusz, az uszoda, a fagylalt, a rágógumi stb., stb. Közismert védekezés a „Nem lopom én a pénzt!" formula. Ilyenkor legyünk elnézők, mert olyan turpisság ez, amelyben azért van némi igazság is. Egy időre hagyjunk fel a neveléssel, és legalább tíz percig ne kérjünk egy vasat sem!

Tájékozott

Ezen a téren ne várjunk sokat, a leglényegesebb dolgokat azonban meg kell követelnünk. Untig elég, ha a szülő mindent tud. Miközben a kerékpárunkat szereli, röviden tekintsük át együtt a vezető énekesek és együttesek fontosabb életrajzi adatait, a molekuláris biológia és a kvantummechanika filozófiai problémáit, Rakonca II. sérülésének történetét és a gyógyulás kilátásait, a lemeztektonika és a földrengések közötti összefüggéseket, valamint Lambda tanár úr pedagógiájának néhány jellemző vonását.

Az esetleges siker ne kapasson el bennünket, és semmiképpen se erőltessük a szülő szereplését, ha barátainkat látjuk vendégül. Könnyen előfordulhat ugyanis, hogy a szülő összekeveri a tanultakat, és kijelenti, hogy Niki Lauda a Baccara együttes beállósa. Az ilyen kudarc — túl azon, hogy kínos feszengésre kényszerít bennünket — a szülőt is hosszú időre visszaveti a fejlődésben.

Szolgálatkész

Igényes gyerek még ezt a tulajdonságot is kifejleszthetí szüleiben. A módszer alapja a bizalom. Bátran bízzuk meg a szülőt különböző feladatokkal, persze kínosan ügyeljünk arra, nehogy ezek meghaladják a képességeit. Két példa:

— Apu, nézd csak, milyen érdekes sár ragadt a skárpimra! Vajon mi lehet ez? Te biztosan rájössz!...

— No, hadd lám! — mondja erre ennivaló komolysággal a szülő, és tüzetes vizsgálattal megállapítja ,hogy bitumennel kevert agyagról van szó. Kis biztatásra még a százalékos összetételt is megállapítja.

— És hogy az ördögbe lehet ezt lepucolni? — kérded látszólag tanácstalanul, mire a szülő, ajkán fölényes mosollyal kitisztítja.

Más:

— Ez a feladat megoldhatatlan — állapítjuk meg minden indulat nélkül, és becsukjuk a füzetet. Vigyázat! Nem kérjük meg a szülőt, hogy segítsen, ez átlátszó trükk. Ellenben szép lassan kezdünk elpakolni. A hatás biztos.

— Nincs megoldhatatlan feladat! — jelenti ki erre a szülő magabiztosan, és megoldja, ha a fene fenét eszik is. Természetesen nincs minden helyzetre kész recept, bizonyos találékonyságot nekünk is fel kell vonultatnunk ezen a téren.

Fegyelmezett

A szülő, különösen így a tanév vége felé, hajlamos arra, hogy egyes iskolai hírek kapcsán hangos jeleneteket rendezzen. Ne hagyjuk idáig fajulni a dolgokat, próbáljuk meg egy vidám vetélkedővel feloldani a hangulatot. Kérjük meg a szülőt, hogy keresse elő az iskolai bizonyítványát, és ha majd hazahozzuk a miénket, hasonlítsuk össze a kettőt. Soksok feszült órának vehetjük elejét ezzel a módszerrel!...

Cser Gábor

MINDEN NAPRA EGY MESE

MESELEMEZEK

.... pld. ANDERSEN MESÉI
A nagy dán mesemondó legismertebb meséi ..... 70,– Ft

.... pld. BENEDEK ELEK MESÉI
Benedek Elek hat legszebb meséje, dramatizálva, ismert színészek előadásában ... 70,– Ft

.... pld. HÓFEHÉRKE ÉS A HÉT TORPE – 8 MESE GYERMEKEKNEK ..... 70,– Ft

.... pld. MICIMACKÓ
Részletek Milne Micimackó című könyvéből Közreműködik: Gábor Miklós, Mensáros László, Domján Edit, Margittai Agi, Békés Itala ..... 70,– Ft

.... pld. PIROSKA ÉS A FARKAS – 6 MESE GYERMEKEKNEK ..... 70,– Ft

.... pld. „TÖBBET ÉSSZEL, MINT ERŐVEL"
Válogatás Illyés Gyula „77 magyar népmese" című kötetéből. 10 mese dramatizálva, ismert színészek előadásában.... 70,– Ft

.... pld. „TÖBBET ÉSSZEL, MINT ERŐVEL" (II. rész)
Öt mese Illyés Gyula „77 magyar népmese" című kötetéből. (Vadász Ilona dramatizálása) ..... 70,– Ft

A felsorolt hanglemezek bármelyike megrendelhető a kitöltött, kivágott, címünkre borítékban beküldött hirdetés alapján. Postán utánvéttel szállítunk.

Tekintettel a korlátozott példányszámokra, a rendeléseket beérkezésük sorrendjében teljesítjük.

CÍMÜNK: ÁLLAMI KÖNYVTERJESZTŐ VÁLLALAT HANGLEMEZBOLTJA
1053 Budapest, Múzeum krt. 21.
Telefon: 173-347

A MEGRENDELŐ NEVE: .....

PONTOS CÍME (irányítószámmal): .....

.....

.....
aláírása

Pályaválasztó fiatalok!

A szakma kiválasztásában segít

a Budapesti Közlekedési Vállalat. Jól felszerelt tanműhelyeiben gyakorlott oktatókkal 18 féle szakmában képez szakembereket.

VÁLASZTHATÓ SZAKMÁK:
villamos-járműszerelő, villanyszerelő, karosszérialakatos, szerkezeti lakatos, gépjármű-villamossági műszerész, fényező-mázoló, asztalos, csőhálózat- és berendezésszerelő, ács-állványozó,

BKV

vasúti járműszerelő, erősáramú berendezésszerelő, autószerelő, géplakatos, gépi forgácsoló, mechanikai műszerész, szobafestő, kőműves, elektroműszerész

A mechanikai műszerész szakmában lányok részére is indítunk képzést. Egyes szakmák tanulói számára kollégiumi ellátást tudunk nyújtani.

JUTTATÁSAINK:
ingyenes utazási igazolvány a BKV összes járműveire, havi 250–500 Ft-ig terjedő társadalmi ösztöndíj, 2 öltöny munkaruha és bakancs.

JELENTKEZNI LEHET: BKV szakmunkásképző osztály
Farkas István pályaválasztási előadó

CÍMÜNK: Budapest XI., Bartók Béla út 133.
Telefon: 665-196

RAHAN — a fejszék erdejében 7.

Taurus

SZABOLCS-SZATMÁR MEGYEI LÁNYOK, FIÚK!

Jelentkezzetek gumigyártó szakmunkástanulónak! Tanulóidő: 3 év. A tanulóidő alatt havonta, az évfolyamtól és a tanulmányi eredménytől függően 110—650,— Ft ösztöndíjat kaptok. Vállalatunk ezen felül társadalmi ösztöndíjat is ad, amely évfolyamtól függően 250—450,— Ft-ig terjedhet. Nyári szakmai gyakorlatuk idején a legkiválóbbak 20 napot az NDK-ban töltenek gyárunk költségén.

Elméleti képzés Nyíregyházán a 107. sz. „Mező Imre" Szakmunkásképző Intézetben, a gyakorlati képzés gyárunk korszerűen felszerelt üzemeiben és tanműhelyében történik.

Végzett tanulóink vegyipari szakközépiskolában, vagy gimnáziumban folytatják tanulmányaikat.

Érdeklődni és jelentkezni lehet: a Taurus Gumigyár személyzeti és oktatási csoportjánál

4400 Nyíregyháza, Derkovits u. 107.

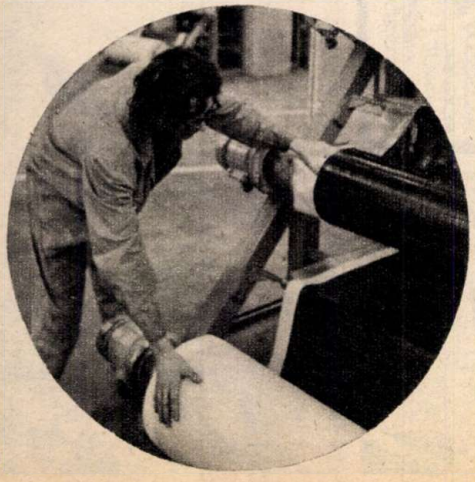

FIÚK, LÁNYOK!

Gyertek az EGYT Gyógyszervegyészeti Gyárba szakmát tanulni! A korszerűen felszerelt tanlaboratóriumban és üzemekben jól elsajátíthatjátok a

gyógyszergyártó műanyagfeldolgozó, lakatos, esztergályos, hegesztő, csőszerelő, gáz- és vízvezeték-szerelő, villanyszerelő, ács-állványozó asztalos, kőműves, szobafestő-mázoló-tapétázó szakmákat.

A képzés ideje: hegesztő szakmában 2 év, a többi szakmában 3 év.
A FIÚKAT KOLLÉGIUMBAN HELYEZZÜK EL!

Ösztöndíj, nyereségrészesedés, üdülési és sportolási lehetőség van! A szakmunkásvizsga után: JÓ KERESETI LEHETŐSÉG, S KÉTHETENKÉNT SZABAD SZOMBAT.

A TOVÁBBTANULÁST TÁMOGATJUK. PÁLYAKEZDŐINKET 5 ÉVIG BEILLESZKEDÉSI PROGRAMMAL segítjük át a munkába lépés és az azt követő időszak nehézségein. Tanulhatsz gimnáziumban vagy szakközépiskola II. osztályában esti vagy levelező tagozaton.

Az érettségi vizsgát követően TECHNIKUSI MINŐSÍTŐ vizsgát tehetsz.

Személyesen, telefonon vagy levél útján történő jelentkezésedet előjegyzésbe vesszük!

Címünk:

GYÓGYSZERVEGYÉSZETI GYÁR
oktatási osztály
Budapest X., Keresztúri út 30—38.
Telefon: 836-702
Levélcímünk: 1475 Bp. 10. Pf. 100.

EGYT

Teszt

EDZÉS MEZ NÉLKÜL

Neked akarunk segíteni elsősorban, neked, aki nem sportolsz rendszeresen egyesületben, és a testnevelési órákon sem vagy a legkiemelkedőbbek között. Neked van legnagyobb szükséged arra, hogy önakaratodból erősödjék minden izmod. Tíz plusz egy jó tanácsot adunk. Lehetséges, hogy egyikre-másikra azt mondod: megpróbáltad már. Kezdetnek jó! De a hangsúly: a rendszerességen van. Ezt bizony nem lehet máról holnapra elérni.

Minden este vedd elő ezt a tíz plusz egy jó tanácsot. Ha valamelyiket teljesítetted, írd fel a megfelelő számot, azaz a pontmennyiséget. Bizonyára több szám is kerül egymás alá. Akkor már értékelheted teljesítményedet. Ilyenformán:

30 pont: elindultál a fölfelé vezető úton. De ez még csak a kezdet. Holnap többet akarj! – 40–50 pont: fog ez menni még jobban is. Még több akaratra van szükséged! – 50–60 pont: már kezded megszokni a rendszerességet. De csak a könnyebbeknél. Ugye? Vigyázz! Nehogy visszaess! – 60–70 pont: érzed, hogy erősödnek az izmaid? De azért ne bízd el magad, mert ez még csak az első lépés. A legfontosabb lépés. – 70–80 pont: Bravó! Ez már szép teljesítmény! – 88 pont: Fent vagy az általunk megszabott csúcson. De ne elégedj meg ezzel sem. Magasabbra is eljuthatsz!

1. Az esti tévétornának nemcsak tétlen szemlélője, hanem aktív résztvevője vagy.

Rendszeresen (12) **Néha (4)** **Nem!**

2. A tévétorna egy-egy gyakorlatát őrsi összejövetelen társaidnak is bemutatod és arra ösztönzöd őket, hogy csinálják veled együtt.

Igen (6) **Egyszer megpróbáltad (4)** **Nem!**

3. Őrsödnek javasoltad, hogy most, tavasszal szervezzetek több – hétvégi félnapos – gyalogtúrát.

Egyszer már túráztatok (7) **A következőt szervezitek (3)**

4. Hetenként legalább egyszer (ha az időd engedi, többször is) futsz a lakóház, a lakótömb körül vagy a közeli játszótéren. Nem erőltető, hanem könnyed futás az, amelynek az idejét fokozatosan növeled.

Rendszeresen (10) **Ritkán (4)** **Nem!**

5. Reggel, felkelés után egy-két testmozdulattal (például: mélylélegzés nyitott ablak mellett) űzöd el az álmot a szemedből.

Rendszeresen (8) **Nem mindennap (4)** **Nem!**

6. Az őrsi játékmesternek segítesz abban, hogy havonta legalább egyszer egy másik őrssel együtt rendezzetek játékos, ügyességi versengést. (Ötleteket a tévé „Mindent bele" adásaiból meríthettek.)

Igen (7) **Ritkán (3)** **Nem!**

7. A séta is hozzátartozik a mindennapi életedhez.

Rendszeresen (5) **Nem mindig (1)** **Nem!**

8. Barátaiddal olyan szabadtéri játékokat is játszol, amelyekben a labda a „főszereplő".

Igen (6) **Ritkán (3)** **Nem!**

9. Két tantárgy tanulása közben néhány perces lazító mozgást végzel. Természetesen nyitott ablak mellett, vagy ha teheted, a szabadban.

Rendszeresen (7) **Olykor igen (3)** **Nem!**

10. Tudsz kerékpározni és amikor lehetőséged adódik, egyedül vagy barátaiddal rövidebb-hosszabb kerékpártúrára mégy.

Igen (10) **Egyszer már voltál (4)** **Nem!**

+1 Édesanyádnak szoktál segíteni a háztartásban (mosogatás, takarítás, mosás, bevásárlás, vízhordás, tüzelőfa felaprítása stb.). Ez is edzi az izmaidat!

Rendszeresen (10) **Egyszer-kétszer hetenként (5)** **Nem!**

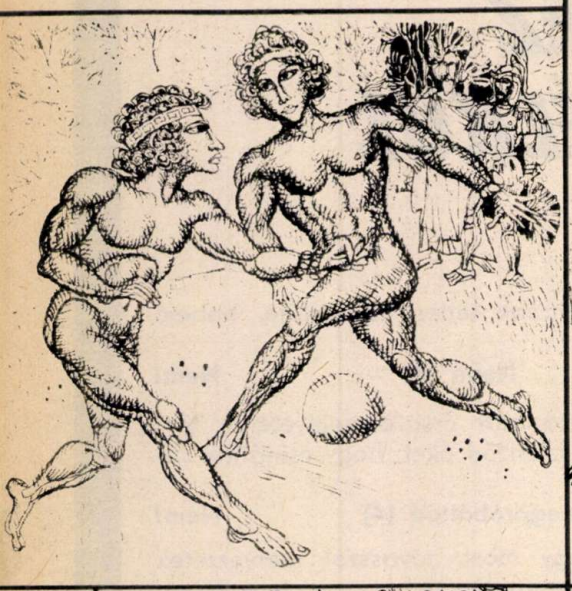

MIKOR KEZDTÜNK FOCIZNI ?...

Régészek szerint a latin-amerikai kontinens a labdajátékok őshazája. Azok az indián népek, akik a mai Mexikó, Guatemala, Honduras területén éltek, Cortez előtt már 2000 évvel ismerték a gumilabdát. Az „olin" azték eredetű szó: a gumit, de egyben a testmozgást is jelenti. A gumilabda feltalálását egyébként a Mexikói-öböl déli partjain egykor élt olmek indiánoknak tulajdonítják. Ők juttatták el a labdajátékok szeretetét a közép-amerikai indián népekhez. A Kolumbusz előtti Amerika labda-kultuszát régészeti emlékek is bizonyítják. A maja indiánok stadionokban mérkőztek. Labdajátékaik pontos szabályait nem ismerjük. Annyi bizonyos, hogy a labdát nem kézzel és nem lábbal, hanem csípővel és könyökkel továbbították. Egykori maja stadionfalak oldalán fémkorongok láthatók, középen lyukkal. Ezen a lyukon kellett átjuttatni a labdát. Nehéz feladat lehetett ez, hiszen a lyuk átmérője nem sokkal volt nagyobb, mint maga a labda.

Több lexikonban olvashatjuk, hogy a futball őshazája Anglia, és a játék születése az elmúlt századra tehető. Ez azonban csak részben igaz. A sporttörténészek szerint a labdarúgás hosszú évszázadokon keresztül fejlődött ki.

A futball ősi formája Kínából került át Japánba. Engi (901—922) és Tenrei (947—956) japán császárok kedvelték a futballt, és

SENKI SEM TUDJA PONTOSAN, HOGY MIKÉPPEN KEZDŐDÖTT. A SZÁLAK ELVESZNEK VALAHOL AZ ÉVEZREDEK MÉLYÉN. VALAHOL, VALAKI VÉLETLENÜL BELERÚGOTT EGY VISZONYLAG GÖMBÖLYŰ TÁRGYBA, ÉS AZ ESEMÉNYEKET TÖBBÉ NEM LEHETETT FELTARTÓZTATNI...

elősegítették terjedését a szigetországban. Arra vonatkozóan nem maradtak feljegyzések, hogy milyen szabályok szerint rúgták a bőrt.

Az ókori görögöknél az episkuros nevű labdajáték terjedt el. Ezt két csapat játszotta szőrrel tömött labdával. A pálya közepén a bíró kőrakás tetejéről dobta a játéktérre a labdát, amelyet a játékosok kézzel-lábbal hajtottak az ellenfél térfelének határvonalára. Ez a vonal volt a mai értelemben vett kapu. Az ellenfél a másik csapat labdatovábbítását kézzel-lábbal igyekezett megakadályozni. A görög játékból származott a rómaiak harpastum nevű játéka, amelyet a görögökhöz hasonló szabályok szerint játszottak.

A középkorból viszonylag több írásos emlék és ábra maradt fenn a labdarúgás változatairól. Rabelais és Mulcaster írók szerint a futball bizonyos változatait a XVI. századtól számos nyugat-európai országban ismerték és játszották. 1349-ben III. Edward király az angol alattvalókat egy királyi felhívásban el is tiltotta ettől a játéktól. „Mindeddig megelégedéssel töltött el, hogy a birodalom alattvalói, nemesek és pórnép egyaránt az íjászat terén buzgón fejleszti tudását. Ez nagy előny volt a birodalmunknak arra az esetre is, ha háborút kell viselnünk. Sajnos most tudomásomra jutott, hogy az íjászkodással felhagyva, fiatal férfiak köveket hajigálnak, birkóznak, futballoznak és mi több, kakasviadalokra járnak. Ha így megy tovább, birodalmunknak nem lesznek íjászai, és határainkat háborúban csak az Isten védheti meg."

Így kezdődött az ediktum, amely börtönbüntetés terhe mellett tiltotta el a fiatalokat a futballtól, a hockey-tól és a hasonló „fölösleges, buta" játékoktól. (Westminster, 1349. június 12-én.)

A reneszánsz Itáliában elsősorban Firenzében játszották a calcio nevű labdajátékot, amely a futballnak és a rugby-nek egyaránt őse lehetett. A játék a pálya közepén kezdődött, levegővel töltött labda elrúgásával. A két csapat 27—27 játékosból állt, ezek négyes hadrendben álltak fel egymással szemben. Tehát: 15 csatár, 5 fedezet, 4 hátvéd és 3 kapuvédő. A kaput két fazékkal jelezték. A labdát az ellenfél kapujába kellett rúgni, de kézzel is be lehetett ütni. Olaszországban 1700-ig játszották a calciot. Innét került át ez a labdajáték Franciaországba, ahol soule néven játszották Bretagne-ban, Pikardiában és más vidékeken. Nemcsak a francia sporttörténészek, de írók — így Zola, Duron is — megemlékeznek erről a népszerű játékról. A soule kemény, gyakrabban durva játék volt, amelyet nem egy esetben a végkimerülésig folytattak. Két falu fiatalsága játszotta kötetlen méretű pályán. Egy mező közepén a bíró bőrlabdát dobott fel. A labdát a rugbyhez hasonlóan kézzel és lábbal lehetett továbbítani. A két csapat sokszor reggeltől késő délutánig űzte, kergette a mezőkön keresztül. A kapu egy-egy templom vagy kocsma fala volt, ide kellett eljuttatni a labdát, ez volt a gól. A pálya hossza néha elérte a 10 kilométert is! A sok baleset miatt Franciaországban többször betiltották ezt a játékot, de népszerűsége miatt nehéz volt visszaszorítani.

Következő színhelyünk az angol szigetország. Itt a XVIII. század végén és a XIX. század elején kétféle labdajáték divatozott: a hurling over country és a hurling at goal. Az előző „falu-falu ellen" kötetlen térségben folyt, míg a másikat meghatározott számú játékos, adott méretű pályán játszotta — de nem a mai futballszabályok szerint.

Angliába a futballszövetség 1863-ban alakult meg. Ekkor dolgozták ki a labdarúgás szabályait és ekkor indult diadalútjára ez a sport, hogy meghódítsa az országokat, sőt a világrészeket.

Endresz István

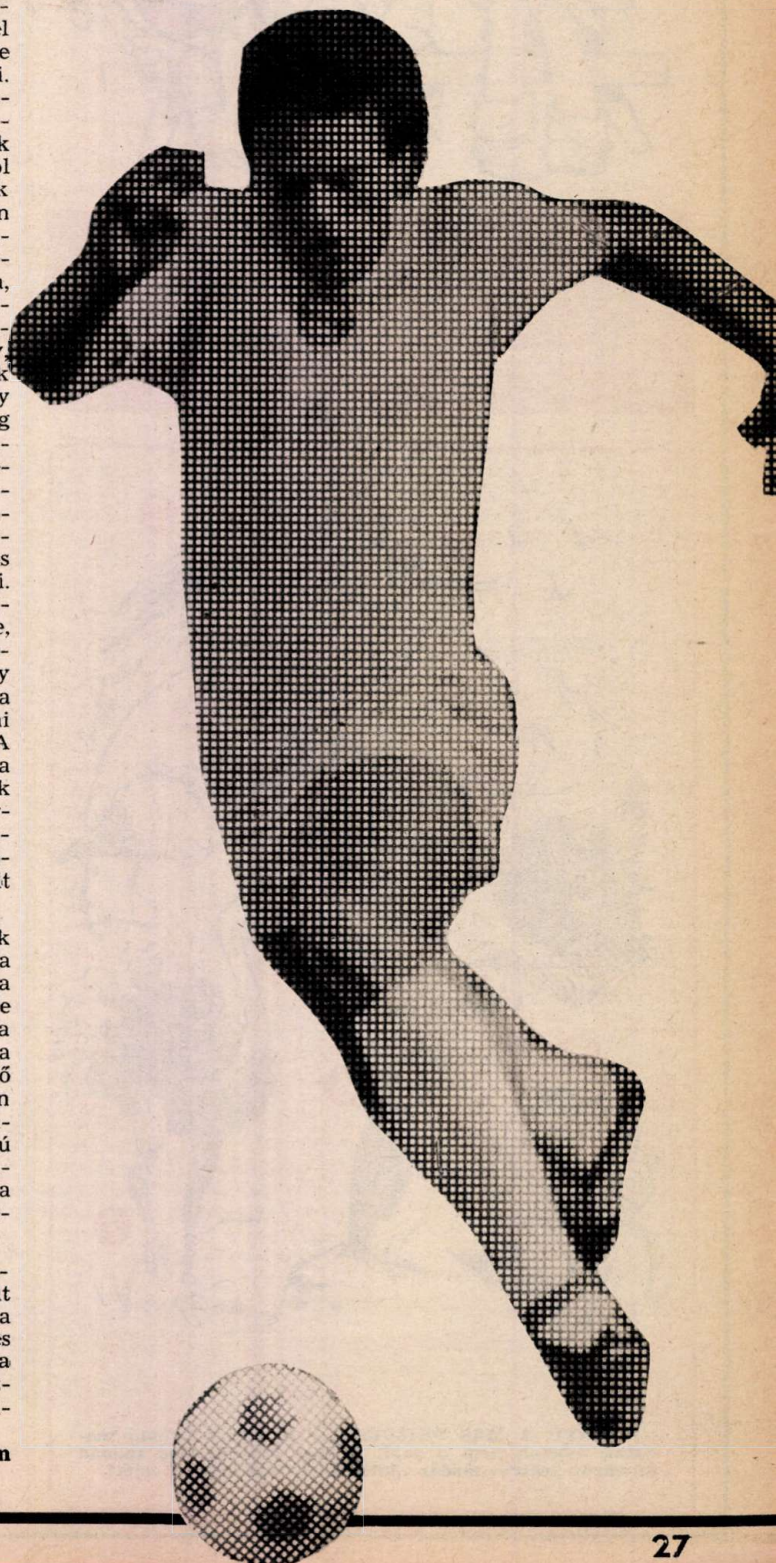

TÖPRENGŐ

A rejtvények megfejtését postai levelezőlapon küldd be. Ha csak két rejtvényt tudsz megfejteni – és azok jók –, már részt vehetsz a heti jutalomsorsoláson.

Beküldési határidő: május 2.

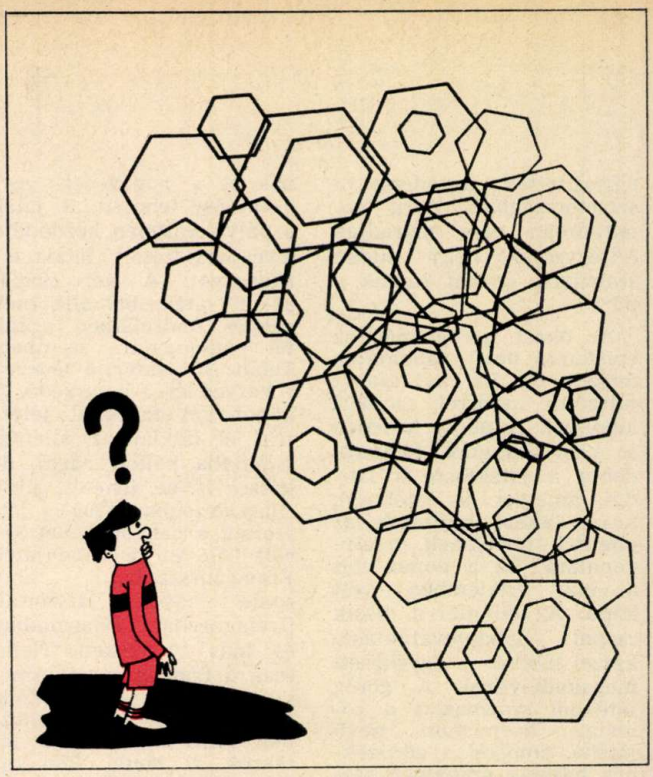

JÓ MEGFIGYELŐ VAGY? Ha igen, akkor keresd meg azt a hatszöget amelyiknek hiányzik egyik oldala!

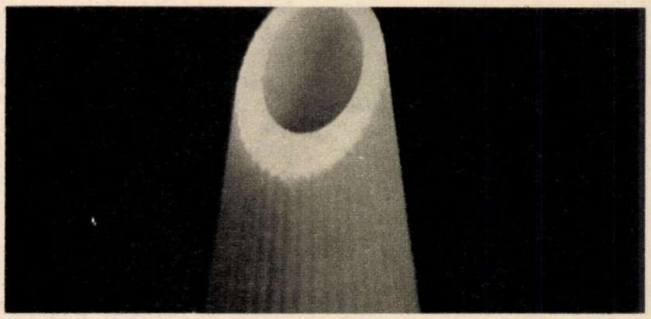

FOTÓ-TOTÓ. 1. Elfűrészelt hullámlemez? 2. Fogkrém kupak? 3. Kettévágott náddarab?

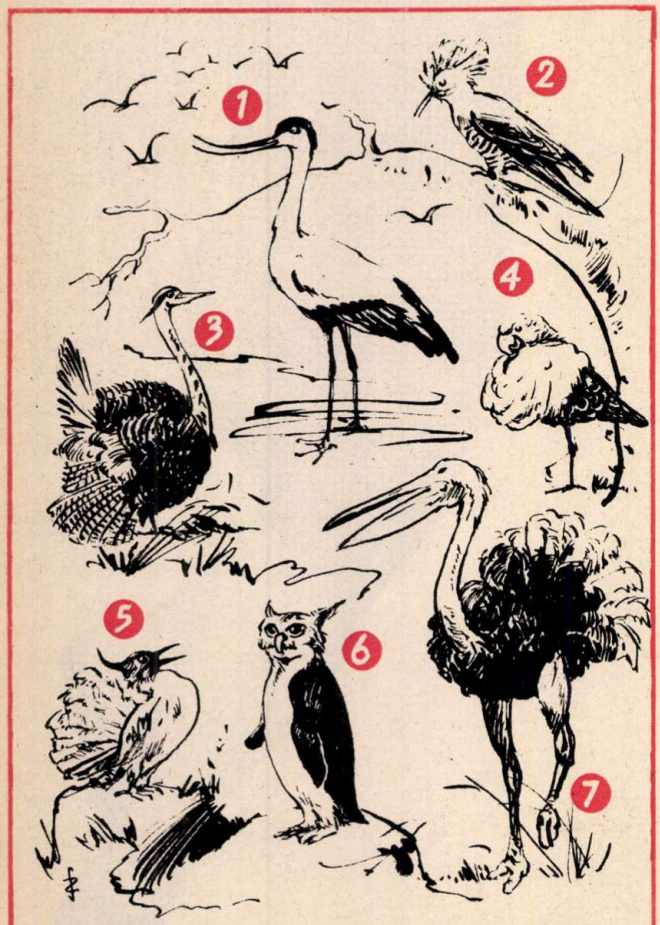

KÖNNYŰ A MÁS FEJÉVEL...: A rajzon látható madarak nyakán nem a saját fejüket találod. Meg tudnád mondani, melyik madár „kitől kapta kölcsön" a fejét?

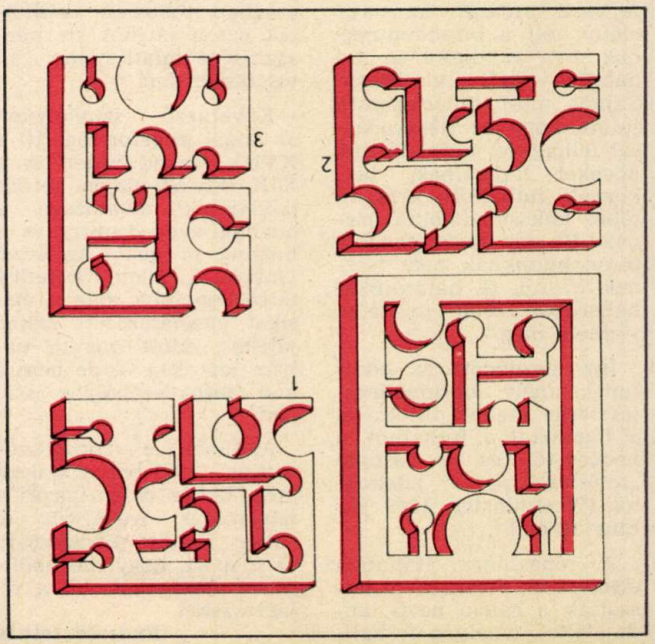

RAKD BELE!: A három — számmal jelölt — test közül melyiket tudod a rajz bal felső sarkában levő darabba illeszteni?

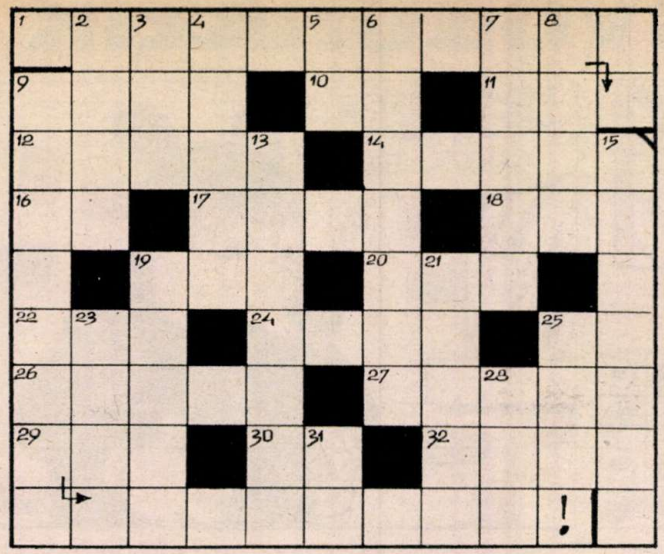

A VÁLASZ

1870. április 22-én született Vlagyimir Iljics Uljanov Lenin. Rejtvényünkben megemlékezésül egy párbeszédet közlünk, amely letartóztatása után, a börtön felé vezető úton zajlott le. Rendőrbiztos: „Mit lázadozik fiatalember? Hiszen fal van maguk előtt!" Lenin válaszát a vízsz. 1. és a függ. 9. sorban olvashatjátok el.

VÍZSZINTES: 1. Lenin válaszának első része. 9. Görögrómai mitológiai királylány. Karthágó alapítója. 10. Tova. 11. Zúdít. 12. Cél nélkül mászkál. 14. Sem embert, sem állatot nem szabad. 16. Türelmetlen szócska. 17. Nincsenek szülei. 18. Nyugatnémet, osztrák és norvég autók betűjele. 19. Rába . . . 20. Kos kevert betűi. 22. Spanyol, osztrák és luxemburgi autók betűjele. 24. Filmszínház. 25. A pincébe. 26. Lenből, kenderből vászonneműt készíteni. 27. Sokaság. 29. . . . dáb. 30. Kiütés az ökölvívásban. 32. A hegy . . ., így is nevezik a bort.

FÜGGŐLEGES: 2. Verdi operája. 3. Összevissza dől! 4. Igen ritka férfinév (Bánki). 5. Kicsinyítőképző. 6. Cseppfolyóssá tesz. 7. Bort tartanak benne. 8. Lenin egyik nőtestvérének neve. **9. Lenin válaszának második része.** 13. A Szovjetunió külügyminisztere (Andrej Andrejevics). 15. Zsebkendővel, vagy kézzel búcsúzik. 19. . . ., vagy utóbb. 21. Teljesen kipusztítja. 23. Nem csak ez, hanem . . . 25. Az egyik Tolsztoj személyneve. 28. Kecskehang. 31. Omszk folyója.

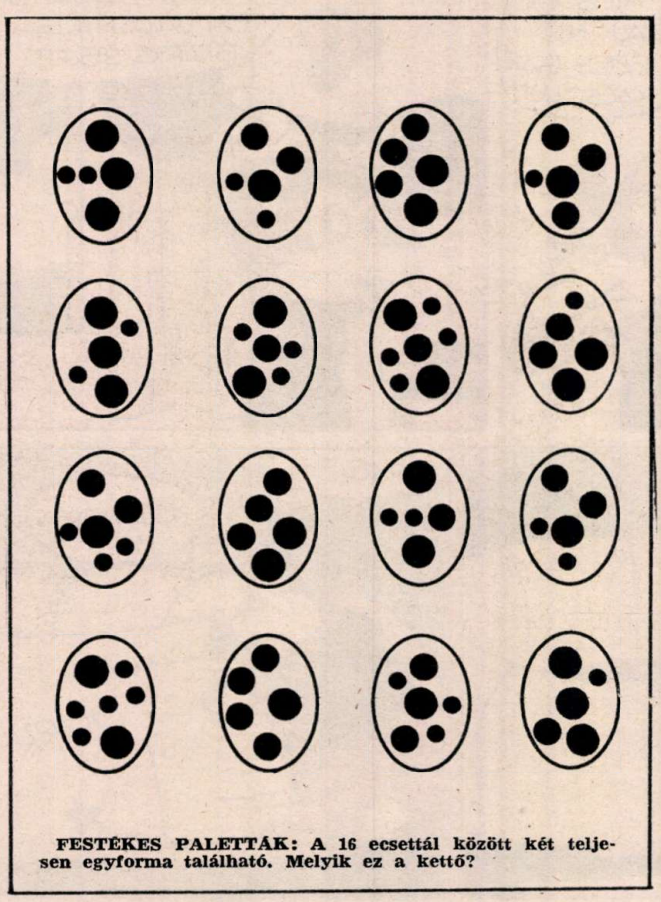

FESTÉKES PALETTÁK: A 16 ecsettál között két teljesen egyforma található. Melyik ez a kettő?

AUSZTRIA: Suitbert Lobisser neves fametszőművész születésének 100. évfordulójáról emlékezett meg az osztrák posta. A bélyeg „A hegyi lakók" című művét ábrázolja és a klagenfurti galéria tulajdona. AUSZTRÁLIA: a nemzeti zászló létének 25. évfordulóját ünnepli ez a bélyeg. SVÁJC: Luzern város fennállásának 800 éves jubileumát — míg NORVÉGIÁ-ban Henrik Ibsen születésének 150. évfordulóját ünneplik. BELGIUM: Bélyegnap az ifjúság részére. DÁNIA: A frederiksborgi nemzeti múzeum százéves.

78/2. BÉLYEGREJTVÉNY: Petőfi Sándor arcképe mikor jelent meg először magyar bélyegen?

Dr. Légrádi Dezső

NEM ÚT SZÖGET A FEJEDBE?

Milyen szöget lehet a legnehezebben kihúzni kör, négyzet és háromszög keresztmetszetűek közül, ha egyenlő mélyen vannak beverve a fába, hosszúságuk megegyezik és a keresztmetszetük területe is egyező? (Amelyiknek a felülete nagyobb, az erősebben tapad a deszkához!)

lán	zsah	lój	⇦
sár	i	sok	⇦
yge	si	ze	⇦
tit	ót	ah	⇦

TITKOSÍRÁS 3-as betűcsoporttal. Fejtsd meg, s ha kell használd te is ezt a titkosírást. (A vízszintes sorokra ügyelj.)

12. SZÁMUNK MEGFEJTÉSEI

KERESZTREJTVÉNY: Dobogókő, Visegrád, Szilvásvárad. TÖLTŐGETŐS: 3, 5, 0 — 3, 2, 3 — 6, 2, 0 — 6, 0, 2 — 1, 5, 2 — 1, 4, 3 — 4, 4, 0. — TÜREDÉKEK: C. — DOLGOZHATNAK: Fűrésszel, fát aprít, az aprófát elviszi. FUTÓLÉPÉSBEN: Családi kör. — KÉPREJTVÉNY: Körtelefon, hetente.

PLACID FOGYÓKÚRÁZIK

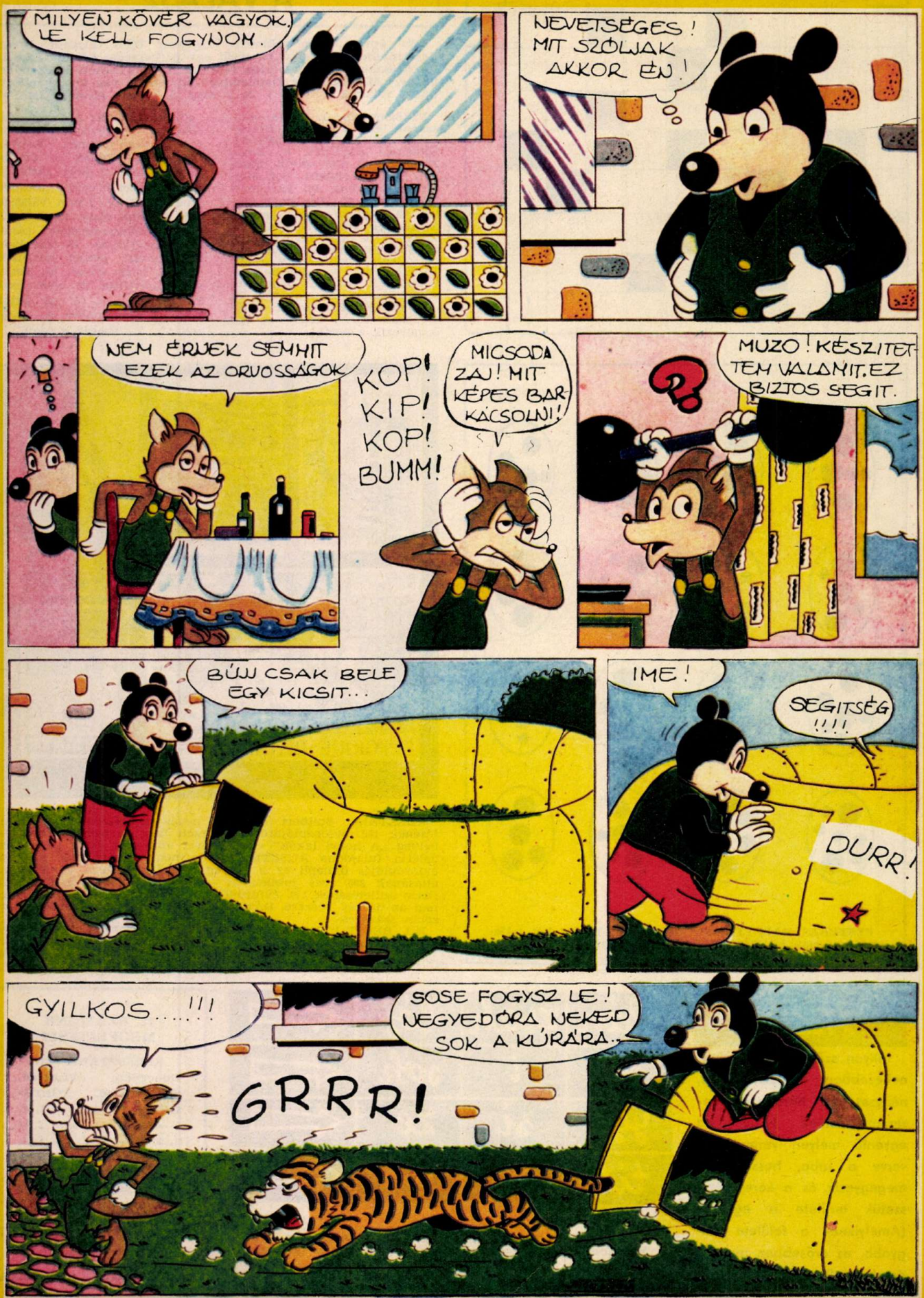

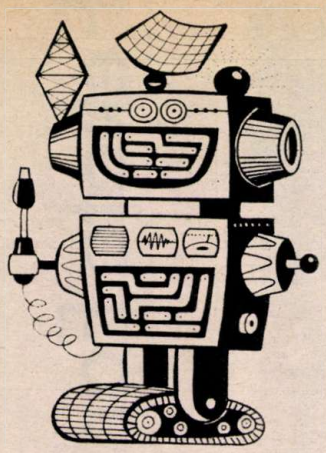

100 TIPP A SZAKPRÓBÁHOZ

VÁLASZOLUNK

Az egyre szaporodó kérdéseitekből, észrevételeteitekből örömmel tapasztaljuk, hogy hétről-hétre népszerűbb lesz sorozatunk, amelyet Száz tipp a szakpróbákhoz címmel indítottunk. Kérdéseitek egy részére úgy válaszolunk, hogy figyelembe vesszük a Száz tipp egyes folytatásainak összeállításánál, a kritikai észrevételekre (ezt is köszönjük!), gondosabb szerkesztéssel, az egyes speciális, elektronikával összefüggő kérdésekre külön levélben válaszolunk. Amit tőletek kérünk, az, hogy a Száz tipp anyagával kapcsolatos leveleitekre írjátok rá: „Száz tipp . . .”

Azt hiszem nem lesz belőle harag, hogy az ígért 8 helyett 9 diódát s 5 szilícium tranzisztorhoz még egyet, a BC 202 PNP típusú szilícium minitranzisztort is sikerült a csomagba „bűvölni”. Ezen kívül még 2 darab KU 201V típusú tirisztor is került utólag a csomagba, amelyben így 35 darab alkatrész van. A legtöbb kérdést éppen a kis minitranzisztorral kapcsolatban kaptuk. Sorozatunkban valamennyi alkatrész ismertetésére sor kerül. Elöljáróban csak annyit, hogy a BC 202 az a 2 mm×12 mm×1 mm-es valami, aminek a két végén négyszögletes műanyag van. Már most, ha magatok elé teszitek ezt a kis tranzisztort úgy, hogy a kék és a fehér csíkkal jelölt műanyagfej elöl és fölül legyen, akkor a három kivezetés balról jobbra: bázis, a középső vastagabb a kollektor s a jobb szélén az emitter. Az alsó (átlátszó) műanyag beforrasztás előtt levágandó; csak a tárolás és szállítás közbeni rögzítést szolgálja.

A csomagakcióval kapcsolatban több olyan szelvény is érkezett az EMO-ba, amelyből nem lehet megállapítani a feladót. Írja meg a nevét a boltnak az a gyerek, aki 5600 Békéscsaba, Sebes Gy. u. 3., 3144 Mátranovák Bányatelep, Augusztа 2., 4200 Hajdúszoboszló, Vöröshadsereg útja 31., 3500 Celldömölk, Tompa Mihály u. 11., 4621 Fényeslitke, Kossuth L. 123. szám alatt lakik. Több szelvényen, (Kecskemét, Hajdúhadháza, Debrecen 2 csomag) feladóként az Elektromodul szerepel. Sürgősen jelentkezzetek! S végül nem lehet megállapítani, hogy Abasáron Molnár Etelka csapatvezető kinek írta alá a vásárlásra jogosító szelvényt. ...

A 10. SZÁMUNK NYERTESEI

Kiss Bea, Korsós Ildikó, Fliszár Mária, Budapest; Baráth Erika, Jászboldogháza; Bognár Mária, Kecskemét; Borszuk Edina, Székesfehérvár; Csákvári Ágnes, Szolnok; Gadavics Lajos, Simaság; Kiss Piroska, Szombathely; Kovács Sándor, Monor; Kőri János, Szarvas; Nemes Lajos, Pécs; Sámson Angéla, Tarján; Sinkovics Valéria, Nagyveleg; Szajkó Ildikó, Vác; Szatmári Attila, Csenger; Szerdahelyi Zsuzsanna, Jéke; Szűcs Melinda, Balassagyarmat; Fecskovics Erzsébet, Kisléta; Viski Zsolt, Szokolya.

Mit üzen a Pajtás?

A „Szülőföldem” című beszámoló értékelésekor megállapítottuk, hogy sok aranytollas tudósítónk írása megérdemelné a lapunkban való közlést. Sajnos a hátralevő hetekben nincs lehetőségünk e téma további megjelentetésére, ezért itt köszönjük meg a munkátokat és huszonnégy tudósítónkat könyvjutalomban részesítjük: BAGI ERZSÉBET, TÓTKOMLÓS; BENKÓ TÜNDE, MÁTÉSZALKA; BOKOR CSILLA, SZEKSZÁRD; DARVASI GYÖNGYI, HÓDMEZŐVÁSÁRHELY; ÉZSIÁS CSILLA, JÁSZBERÉNY; FESTŐ ANTAL, PUSZTASZER; FODOR KATALIN, MAKÓ; FREKOT ERIKA, BUDAPEST; GARAJ ERIKA, NYERGESÚJFALU; HERCZOG GÁBOR, SZENTENDRE; HORVÁTH ANIKÓ, és SZÉKELY KATALIN, GYÖR; IMRE ERZSÉBET, ÁLMOSD; JUHÁSZ ELEONÓRA, SZARVAS; JUHÁSZ JUDIT, FELSŐTÁRKÁNY; KOCSIS KATALIN, GÁDOROS; KOVÁCS GÁBOR, NAGYKÖRÖS; KISS D. ZSUZSANNA, BAJA; MADARÁSZ BÁLA, TATA II.; MORAVECZ ZSUZSANNA, SOPRON; MUCSI FLÓRA, MINDSZENT; SÓTI ERIKA, SIROK; VATTAI RITA, MISKOLC; VIDRA KATALIN, ZIRC.

Szerkesztőségi dicséretünket küldjük harminc tudósítónknak: MOLNÁR ILDIKÓ, GÖDFELSŐ; NAGY ANNAMÁRIA, TAPIÓSZELE; NAGYISTÓK MÁRIA, CSONGRÁD; VAS MARIANNA, HÓDMEZŐVÁSÁRHELY; KARIKÓ TIBOR, SZENTES; DANKÓ ESZTER, KECSKEMÉT; VARGA MÁRIA, BÁCSALMÁS; HORVÁTH MÁRIA, DUNAFÖLDVÁR; PINTÉR JUDIT, MAGYARKESZI; PÁL MARIANN, FELSŐTÁRKÁNY; KARSAI SZILVIA, BARCS; SZŰCS ILDIKÓ, SZENTES; SALAMON MÁRIA, TISZAKESZI; DUBISZ TÜNDE, KAZINCBARCIKA; GRAJZ KATALIN, TISZAKESZI; RIPORTER ÖRS, MINDSZENT; BÓDAI ROZÁLIA, TÜSKEVÁR; SIMON ERIKA, VÁMOSOROSZI; LŐRINC ANNA, KÖSZEG; BIKÁRDI ANDREA, SZÉKESFEHÉRVÁR; NAGY ANGÉLA, TISZAVASVÁRI; CSEH ERZSÉBET, DARNÓZSELI; ERDEI CSABA, HAJDÚSZOBOSZLÓ; BÓSZE ZSUZSA, SOPRON; KÁNTOR YVETTE, ZAMÁRDI; BÓNA EMILIA, CSORNA; BERTALAN GYÖRGYI, PÓKASZEPETK; KOVÁCS JUDIT, GÖNYŰ; DOMOKOS ANIKÓ, GYOMA; PÁLYI ENIKŐ, NYÍRBÁTOR.

ARANYTOLLASOK! A következő hetekben a „Szülőföld-expedíció” eddigi kutatómunkáiról, a túrákról, a kirándulásokról adjatok hírt!

Hangulatos élményszerű beszámolót küldtek a CIMEA évfordulójának megünnepléséről és a CIMEA karneváról: KOCSIS MÁRIA, DARNÓZSELI; DOMOKOS ANIKÓ és JOÓ JUDIT, GYOMA; VAJDICS ANIKÓ és TÓTH MÁRIA, NYÍRMIHÁLYDI; VÁGÓ ÉVA, JÁNOSHIDA; BÓSZE ZSUZSA, és MORAVECZ ZSUZSA, SOPRON; SOLYMOSI PIROSKA, TÉPE; LŐRINC VALÉRIA és BENCZE TIMEA, BUDAPEST;

LEVELEZNÉNK

HETEDIKESEK BARÁTSÁGÁT KERESSÜK: Supel Margit, 2841 Oroszlány, Rákóczi Ferenc út 53; Gajdos László, 2360 Gyál, Táncsics M. u. 12; Varga Attila, 2360 Gyál, Károlyi u. 103; Kelemen Ildikó, 5700 Gyula, Budapest körút 22; Nagy Mihály, 6900 Makó, Magyar u. 16; Falusi T. Rozália, 2766 Tápiószele, Ceglédi út 22; Mácsai Katalin, 6640 Csongrád, Templom u. 15; Bán Ildikó és Ködmön Katalin, 3377 Szihalom, Kossuth Lajos út 55; Zelei Zsuzsanna, 6050 Lajosmizse, Ceglédi út 1; Joó Csaba, 3377 Szihalom, Rákóczi út 86; Farkas Mariann, 3377 Szihalom, Hunyadi út 87; Veress Csilla, 4115 Ártánd, Lenin út 20; Nagy Éva, 5000 Szolnok, Vörös Hadsereg út 31. 12. ép.; Németh Katalin, 4545 Gyulaháza, Táncsics M. 45; Ficher Tünde, 3931 Mezőzombor, Táncsics út 22.

NYOLCADIKOSOK VAGYUNK: Hadházi Mária, 4562 Vaja, Diákotthon; Marcsák Edit, 3530 Miskolc, Vörösmarty 48; Csomor Ilona, 8597 Döbrönte, Új út 38; Mida Marianna, 3809 Selyeb, Rákóczi út 16; Morovitz Katalin, 1156 Budapest, Hevesi Gyula út 80; Lövei Éva, 3530 Miskolc, Tizeshonvéd u. 2; Vida Julianna, 4026 Debrecen, Bem tér 13; Losonczi János, 6000 Kecskemét, Hitel u. 8; Vincze Csilla, 4563 Rohod, Virág út 29; Mátyás Ida, 3700 Kazincbarcika, Tavasz út 3; Király Ágnes, 4600 Kisvárda, Kossuth Lajos út 19; Bajzik Mária és barátnői, 7444 Osztopán, Ady Endre út 16; Tóth Irén, 9123 Kajárpéc, Rákóczi F. út 25; Varga Margit, 8739 Nagyszakácsi, Petőfi S. út 19; Nemes Katalin, 5300 Karcag, Keleti út 10.

PAJTÁS

A MAGYAR ÚTTÖRŐK SZÖVETSÉGÉNEK KÖZPONTI LAPJA

Főszerkesztő: SOMOS ÁGNES

Főszerkesztő-helyettes: FÜLEKI JÁNOS

Kiadja az Ifjúsági Lapkiadó Vállalat

Felelős kiadó: DR. PETRUS GYÖRGY igazgató

Szerkesztőség: 1397 Budapest Jászai Mari tér 5.

Telefon: 321-987, 321-988, 321-989.

Postafiók: 1397 Bp. 62. Pf. 508.

Kiadóhivatal: 1965 Budapest, Révay u. 16. Telefon: 116-660

A beküldött kéziratokat és rajzokat nem őrizzük meg és nem küldjük vissza.

Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető a hírlapkézbesítő postahivataloknál, a kézbesítőknél és a Posta Központi Hírlap Irodánál (KHI 1900 Budapest, József nádor tér 1.) közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a KHI 215-96 162 pénzforgalmi jelzőszámra.

Előfizetési díj: Egész évre 72 Ft. I. félévre 40 Ft, II. félévre 32 Ft.

78.0897 Athenaeum Nyomda Kozma utcai üzeme, Budapest Rotációs mélynyomás

Felelős vezető: SOPRONI BÉLA vezérigazgató

HU ISSN 0030—9583

INDEX: 25 695

Olvasószerkesztő: SZIGETI PIROSKA

Művészeti szerkesztő: CZIFFERSZKY BÉLA FORRAI JÁNOS

Tördelőszerkesztő: PORKOLÁB CSABA

Fekete Farkas a Kalandok Folyóján 2.

1683

1683

78 17
XXXIII. ÉVF. • 1978. ÁPRILIS 27. • ÁRA: 2,— Ft
PAJTÁS

HA A PÓLÓM BESZÉLNI TUDNA...

Riport összeállításunk a 2-5. oldalon

FOTÓ: WAGNER MARGIT

HA A

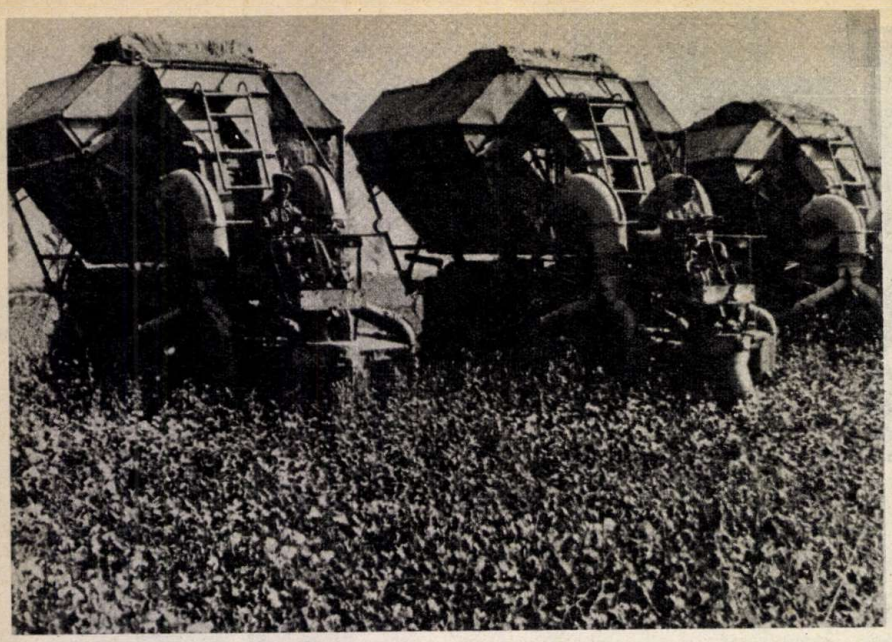

Gyapotmező a Szovjetunióban. A fehér „aranyat" modern kombájnok gyűjtik

Kelme-pihentető. A frissen kötött anyagnak még nyers a színe. De a „boszorkánykonyhában" Kovács János festőmester már méri a festéket, keveri a színeket

Szalad a fonal, hízik az orsó. A nagyméretű keresztcsévék Pestlőrincről Magyaróvárra utaznak

... A fekete szemű lányról mindenképpen mesélne. Bagi Anna, a Pamutfonóipari Vállalat fonónője négy gépen dolgozik. Évente egymaga kétmillió-száztizenkilencezer-hatszáznyolcvan kilométer fonalat készít. Olyan hosszút, amivel ötször összeköthetné a Földet a Holddal.

— Mikor került a gyárba?

— Tíz eve.

— Fonalával lassan a Napot is elérné.

Elneveti magát.

— Ahhoz még sokat kell pergetnem az orsókat.

Megemlítem Annának, hogy Pajtás trikókat készíttettünk, s én most azért koptatom a lábam, hogy felderítsem, mi mindent mesélne egy trikó, ha megszólalna.

— Az érdekli, hogy hány kézen megy keresztül, amíg felvehetjük?

— Pontosan.

— Akkor előbb a szovjet, a szu-

PÓLÓM BESZÉLNI TUDNA

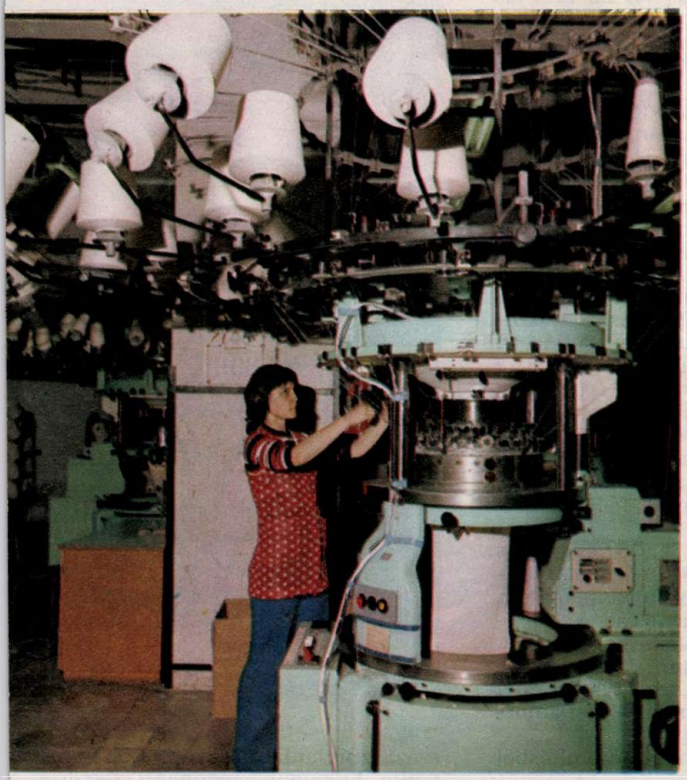

Mészáros Kati kötő-hurkoló szakmunkástanuló, a gyárban alkalmazza ismereteit. Gépe 744 „kezű". Ennyi tűvel horgolja, köti a kelmét

A varroda. A lányok, asszonyok kezében a méretre szabott anyagok kényelmes trikókká, pizsamákká alakulnak át

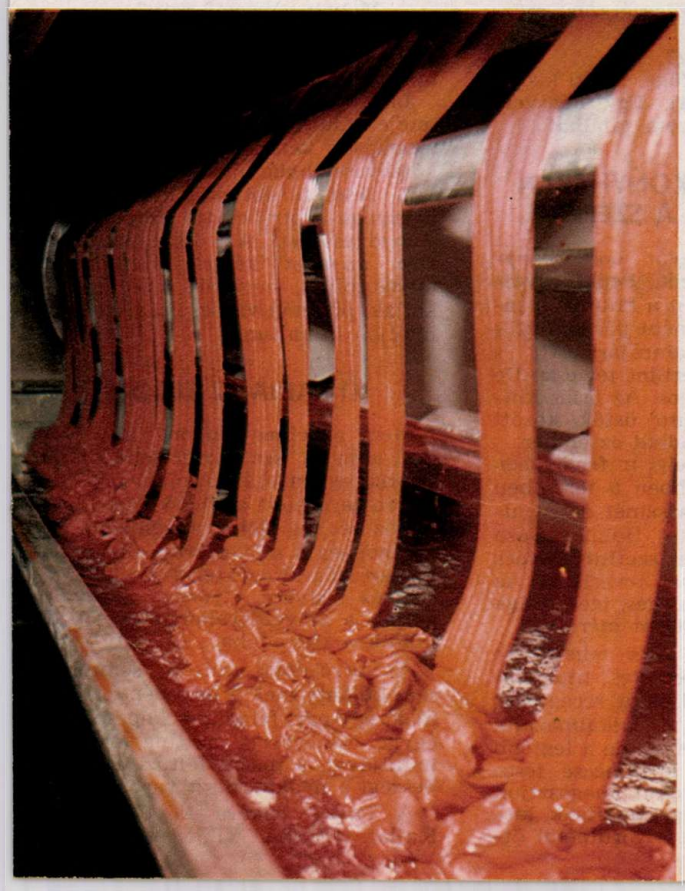

A százszorszép színű pamutszövet a festőüstből a centrifugába, onnan a szárítóba, a mángorlóba, majd a szabászatra kerül

**Színek, kelmék, álmok.
Ha tetszik egy ing, megvesszük,
tükör elé állunk vele,
de tulajdonképpen sohasem gondoljuk végig,
hogy milyen hosszú úton jutott el hozzánk...**

dáni vagy az egyiptomi gyapotmezőkre kellett volna utaznia. Ezekből az országokból érkezik a pamut. Tavaly a KISZ-küldöttség tagjaként részt vettem a leningrádi ifjúsági barátság fesztiválon, s beszélgettem turkesztáni gyapotszedőkkel is. Tőlük tudom, hogy az emberi munkán kívül ennek a növénynek a termesztéséhez legalább hat fagymentes hónap és kétezer óra napsütés kell.

— Tegyük fel, hogy a magot elvetették, a növényt ápolták, a termést sikeresen betakarították és a gyárba szállították. Rögtön a fonodába kerül az alapanyag?

— Legalább tizenöten nyúlnak hozzá, amíg a végfonodába érkezik.

— Például?

— Csak a fontosabbakat sorolom: a bálákat szétbontják, fellazítják, tisztítják. Aztán kártolják. A szálakat nyújtják, párhuzamosítják, fésülik, tekercselik, az előfonodába viszik.

— Amint látom, nemcsak a szakmáját, az üzemet is jól ismeri.

— Tízéves tapasztalat van mögöttem. A munka mellett leérettségiztem és most is tanulok. Textiltechnikusnak készülök. Behunyt szemmel is tájékozódom a gépek között. Ha sípoló hangokat hallok, rögtön tudom, hogy valamelyik masinán bemelegedett a cséve. Ilyenkor szólni kell a gépmesternek. Ezernyolcszáznegyven orsót tartok szemmel. A fonalszakadást nem jelzi csengőszó, de mintha elektromos áram kötne vele össze, pillanatok alatt észreveszem a bajt.

A teremben, ahol a fekete szemű lány nyolc óra alatt harminc-negyven kilométert gyalogol, az idegen számára fülsiketítően zakatolnak a gépek. Annát nem zavarja.

KATI ÉS A 744 KEZŰ GÉP

A fonalat a pestlőrinci üzemből teherautó viszi Mosonmagyaróvárra, az ország legnagyobb pamutfehérnemű-készítő gyárába. Az 1923-ban létesített vállalat, amely a kezdetben kétszáz dolgozót alkalmazott, most 2800 embernek ad munkát. Valóságos nemzetközi nagyüzem. A vidéki rajkai, dombóvári, hőgyészi telepein kívül Jugoszláviában és Vietnamban is van kirendeltsége, és vannak dolgozói. A felszabadulás óta annyi fehérneműt küldött a piacra, amennyivel fel lehetne öltöztetni Európa minden lakóját.

Tóth Lászlóval, a gyár termelési osztályának vezetőjével először a számítóközpontba megyünk.

— A gépek 24 órás szolgálatban vannak, megállás nélkül számolnak. Figyelemmel kísérik a termelés minden mozzanatát. Előre jelezték, hogy az átadott új fürdőszobás lakásokkal egyidőben megháromszorozódik a kereslet a fehérneműk iránt.

— Talán még a várható divatot is megjósolják?

— Igen. És esztendők óta első helyre sorolják a polóinget.

Az idei év slágere is ez. A gyár méreténél fogva nem versenghet a divatot diktáló cégekkel, de ha nem akarja, hogy nyakán maradjon a termék, állandóan igazodnia kell a vevők kívánságához. A tervezőirodákban kitűnő szakemberek figyelik a világ divatjának alakulását. Összegyűjtik és gyártásra javasolják a legkedveltebb formákat, mintákat.

A biztonságos termelés érdekében a raktárban huszonöt napra elegendő, 140 tonnányi nyersanyagot tárolnak. A csévére tekert fonalat innen a kötödébe szállítják, ahol ügyes kezű asszonyok-lányok helyezik fel a gépekre.

Köztük dolgozik a 16 esztendős Mészáros Kati is, aki még szakmunkástanuló, de a gyakorlati órákon már részt vesz a termelésben.

— A gépek csodálatba ejtenek. Úgy horgolnak, mint a lányok, de mindegyiknek 744 „keze" van. Ennyi tűvel öltögetik egymásba a pamutszemeket.

— Egy vég kelme hány öltésből áll?

— Nyolcmillió-százezerszer mozdul a tű.

— És egy pólóing?

— A nagyságtól függ. Bárki kiszámíthatja, ha leméri. Egy négyzetcentiméteren 150 szem található.

BOSZORKÁNYKONYHÁBAN SZÜLETIK A SZÉP

A festödét a gyár boszorkánykonyhájának nevezik. Pedig egyáltalában nem hasonlít a falumbéli javasasszony, Vilma néni párás, bűzös kotyvalékkeverő kamrájára. Itt is száll a gőz, vegyszerillat terjeng. De minden tiszta, világos. Az óriás kincsesládához hasonlító üstök között könnyedén tájékozódhat az ember.

A leghosszabb ideig a festödében időzik az anyag. Ebben a teremben kapja meg végleges színét és rugalmasságát. A színeket Hohner Géza vezetőfestő receptjei szerint Kovács János és munkatársai keverik ki. Az idős mester a különleges, igen drága festéket patikamérlegen méri.

— Régen idegen nem tehette be ide a lábát. Hétpecsétes titokként őrizték és sírba vitték a recepteket — mondja. — Ma is alkalmazunk saját keverésű színeket, de a legtöbb festék összetételét közkinccsé tesszük. Tapasztalatainkat megosztjuk a gyárakkal, hogy egységesítsük, tartósítsuk a minőséget. Körülbelül öt-

száz színajánlatunk van. Ebből havonta huszonöt-harminccal festünk.

— Melyik a vezető szín?

— A fehér, mert azt is „festeni" kell! Ezt követi a pasztellsárga, a búzavirág-, a sötétkék és a piros.

Jani bácsi felnyitja az egyik üst tetejét. Ötórás főzés, pácolás után a munkások kétszáz kilónyi piros trikószövetet halásznak ki belőle.

A festékfürdőt kapott kelméből hatalmas centrifugával csapatják ki a nedvességet. Az összegubancolódott anyagot géppel szétbontják, mángorolják, szárítják, s végül sulykolják, olyanná varázsolják, hogy ne nyúljon ki rajtunk.

KI KAPJA AZ ELSŐT?

Megy a kelme vándorútra... Szalag viszi a szabászterembe. Útját százak egyengetik. Amikor az egymásra teregetett anyag Varga Piroskához ér, a lány megnyom egy gombot, és a szövetfűrész ötven trikórészt vág ki egyszerre. Pollák Marika és testvére, Györgyi összeválogatják a szövetdarabokat és tovább küldik a varrodába.

A varrógépek külsőre semmiben sem különböznek a házi gépektől. De csak egy-egy feladatra képesek. Az egyik összevarrja az ing elejét a hátuljával, a másik feltűzi az ujját, beszegi a nyakát, díszt varr rá...

A Pajtás trikóra ki festette rá Kajlát, CIMEA Vikit és a kubai

HA A PÓLÓM BESZÉLNI TUDNA

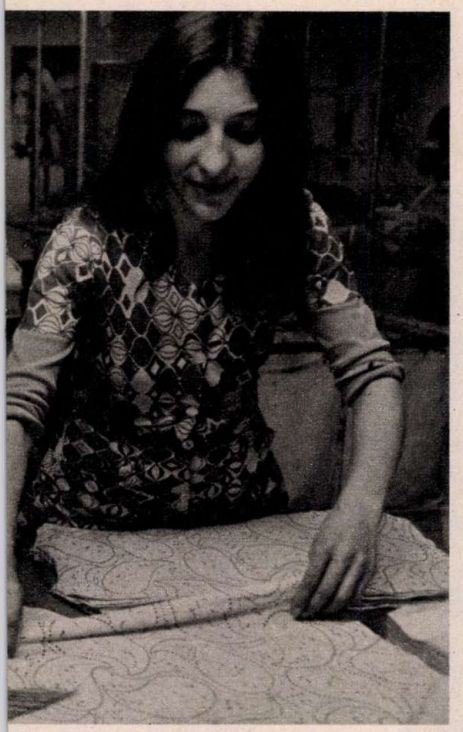

VIT-jelvényt? Dargay Attila rajzolóművész tervezte, s ezt a mintát a Gép- és Felvonószerelő Vállalat, meg az Óbudai Selyemkikészítő Gyár KISZ-fiataljai nyomták a trikókra.

A pólóing születésének regénye sok-sok ember munkáját dicséri. Hiszen a gyapotszedő kombájnokat, a tűt, a cérnát is emberek készítik, csomagolják, szállítják, bányásszák az energiához a szenet, építik a gyárat...

A pólóing készítőinek sora szinte végeláthatatlan!

FARAGÓ GYÖRGY
FOTÓ: WÁGNER MARGIT
ÉS GÁMAN GÁBOR

A Pajtás trikó születésének történetét vegyétek úgy, mint egy különleges pályázat mintáját.

Ilyen trikót semmilyen boltban nem vásárolhattok, de ha „megdolgoztok" érte, akkor elnyerhetitek.

Nézzetek körül otthon, az iskolában, kedvenc tárgyaitok között. Válasszatok ki egy bútort, egy játékot, egy ruhadarabot, vagy bármi mást, s próbáljátok gondolatban legalább tíz állomáson — visszafelé végigkövetni az útját: hol és kik hozták ezeket létre?

Aki több állomást felsorol, nagyobb eséllyel indul.

A Pajtás címére irt borítékra irjátok rá — behelyettesítve — például így: Ha az iskolatáskám beszélni tudna...

Beküldési határidő: június 2.

Mi kell egy póló-inghez? A Pollák-testvérek párosítják a kiszabott darabokat

Munkában a számítógép. Figyelemmel kíséri a termelés összes mozzanatát, s jelzi, hogy mit érdemes gyártani

Útra kész csomagok. A gyár raktárából kül- és belföldi üzletekbe viszik a kiválasztott árut

Újjé!